

MAJAKOVSKI

BEN



Çeviri ve İnceleme
Abdullah Rıza Ergüven

GERÇEK SANAT YAYINLARI

VLADİMİR MAYAKOVSKI

BEN

Çeviri ve İnceleme
Abdullah Rıza Ergüven

GERÇEK SANAT
YAYINLARI

GERÇEK SANAT YAYINLARI : 33
Çeviri Dizisi : 1.

Yayın yönetmeni: Güngör Gençay

Ben: Őirier/Yazan: Vladimir Mayakovski/Çeviri ve
inceleme: Abdullah Rıza Ergüven/Kapak: V. Maya-
kovski fotoğrafı/Dizgi, Baskı: Doyuran Matbaası/
Kapak Baskısı: Őanel Matbaacılık Koll. Őti./Düzen-
leme Grafik: Barış Basın Ltd. Őti./Cilt: Dostlar M cel-
lithanesi/Birinci Basım: Kasım 1989/Gerçek Sanat Ya-
yınları: Kuledibi, B y khendek Cad. No: 7/4 - Őiřha-
ne - İstanbul/Yazışma: Posta kutusu: 935-80020 Kara-
köy-İstanbul Tel: 143 45 33/Dağıtım: Cumhuriyet Ki-
tap Kulübü, Tüm Dağıtım, Say Dağıtım, Cem-May,
Arkadaş.

BEN

VLADİMİR MAYAKOVSKI

Çeviri ve İnceleme
Abdullah Rıza Ergüven

ABDULLAH RIZA ERGÜVEN'İN YAPITLARI

YALNIZLAR (Şiirler)	Ekim 1958
SEVİDEN YANA (Şiirler)	1963
GÜNEŞE AÇILMAK (Şiirler)	Nisan 1978
YANIK TOPRAKLAR (Şiirler)	Nisan 1978
JACQUES PKRÉVERT (Sanatı, Şiirleri)	Aralık 1980
BURDAN ÖTE (Şiirler)	Nisan 1981
KIRMIZI HOROZ (Şiirler)	Ekim 1981
SAINT-JOHN PERSE (Sanatı, Şiirleri)	Ocak 1982
YUNUS EMRE (Yazınbilim)	Mart 1982
TOPRAK VE İNSAN (Şiirler)	Nisan 1982
TÜRK HALK YAZINI (Yazınbilim)	Ocak 1983
DENİZE KARŞI (Şiirler)	Eylül 1983
CHARLES BAUDELAIRE (l.b. 1961)	1984
FRANSIZ ŞİİRİ (Başlangıcından Bugüne)	Eylül 1985
SONSUZ DEĞİŞİM (Düşünceler-İmgeler)	Aralık 1985
FİZİK VE DOĞU DÜŞÜNCESİ (İnceleme)	Aralık 1986
SANAT VE İNSAN (Denemeler)	Haz. 1988
SANAT VE EROTİZM (Araştırma-İnceleme)	Haz. 1988
ANAMIZ AĞLAMIS BİZİM (Şiirler)	Ekim 1988
GÖÇEBE YAGMURU (Şiirler)	Ekim 1988
GÖRÜNÜMLER (Şiirler)	Ekim 1988
KIRAZ AĞACI (Şiirler)	Ekim 1988
ÖNDEKİ ADAM (Şiirler)	Ekim 1988
YARINLARI BEKLERKEN (l. b. 1982, Roman)	Mart 1989
EVRENBİLİM VE TANRI KAVRAMI (Kuramlar)	Mart 1989
VARLIĞIN ÖZÜ (Araş. İncel.)	Mart 1989
İNSAN (Araş. İncel.)	Mart 1989
TARİH BOYUNCA GÖK NESNELERİ (Araş. İnc.)	Mart 1989
MİLYONLAR KALKACAK AYAGA (Şiirler)	Haz. 1989
GÜNEŞLER UYUMAZ (Şiirler)	Haz. 1989
GECE YAKILAN TÜRKÜLER (Şiirler)	Haz. 1989
AYÇİÇEKLERİ (Şiirler)	Haz. 1989
İSVEC ŞİİRİ (Başl. Bugüne, Stokholm)	1989
VLADİMİR MAYAKOVSKİ (Sanatı, Şiirleri)	Kasım 1989

VLADİMİR MAYAKOVSKI

Yaşamı, sanatı, şiiri:

Vladimir Mayakovski 19 Temmuz 1893'te Gürcü kenti olan Bagdadi'de, bir Rus ailesinden dünyaya geldi. 1906'da babasının ölümünden sonra annesi, oğlu ve ki kızıyla birlikte Moskova'ya göçetti. Genç Vladimir, daha Gürcistan'da iken Çar polisinin ilgisini çekmişti. 1907 yılının sonuna doğru Bolşevik Partisi'nde çalışmaya başladı. 1909 yılında üç kez tutuklandı. Sonuncusunda Butyrki suçlularevinde altı ay kaldı. Bugün burası yine tutuklularevi olarak kullanılmaktadır. 1910'da serbest bırakıldı. Daha sonra Mayakovski resim sanatına verdi kendini. Moskova Resim, Heykel ve Mimarlık Akademisi'nde, 1911'de David Davidoviç Burlyuk (1882-1967)'la tanıştı. Mayakovski, Onunla yaşamı boyu süren bir dostluk kurdu. Burlyuk şöyle diyor: «...Birbirimizi görür görmez anlaştık. Yalnız anlaşılmak değil, dost olduk. Sonra da çevremizi saran savaşında ölümle yaşam ve eski sanatla yeni sanat ve yaşam içinde silahlı arkadaşı olduk.»

Burlyuk'un sanatına etkisini şöyle betimler ozan: «Sonsuz bir aşkla düşünüyorum David'i. Benzeri bulunmaz bir dost. Hiç ayrılmadı benden. Benim gerçek ustam. Beni ozan yapan Burlyuk'tur. Fransızlar'dan, Almanlar'dan şiirler, yazılar okudu bana. Beni kitaplara boğdu. Beni dilinden düşürmedi dolaştığı her yerde. Günde 50

Kopek verdi bana. Bu yüzden, aç acına yazmaya gerek kalmıyordu.»

Vellimir Chlebnikov, Vasili Kamenski, Aleksı Krutyoniç gibi coşkulu, zeki ozanlarla birlikte Mayakovski, 1912'de geleceğin sanatı gelecekçiliği yaymaya başladı. Gelecekçilik (*) şiirin, hem içerik ve hem de biçim bakımından devrimci kıldı. Simgecilerin müziksel, uyumsal şiirine karşı; bunlar suçu, uyumsuzluğu koydular. Sessiz harfler, seslilerden daha önemlidir. Şiir; yeni zamanla, yeni büyük kentle, genç çağın gelecek inancı ve umutlarıyla uyuşabilmeliydi.

Mayakovski ilk şiirlerini 1912'de yazdı. Ertesi yıl trajedisini Petersburg (Leningrad) tiyatrosuna

(*) XIX. yüzyılın sonlarında gelişmeye başlayan gelecekçilik (fütürizm), ne de olsa Nerval-Baudelaire - Rimbaud kuşağından filizlenir.

Bir toplumun yazınsal, nesnel koşulları; o toplumun yazını, bütün sanat dallarını etkiler. Şiir, daha önceden bilinmeyen, görülmeyen durumlar üzerine, toplumsal değişimleri gözönünde bulundurarak kimi kestirmelerde bulunur. Toplumsal değişimleri, gelişimleri şiirsel gerçeklikle yansıtmaya çalışır. Bu yalnız yaşanan zamanı değil, yaşananla birlikte ve onun yardımıyla geleceğin durumunu, görüşünü de yansıtır. Böylece şiir, toplumun «şimdi»sinden, «geleceğe», geleceğin durumlarına doğru özgürce bir atılıma ulaşır. Şiir, çağının gelişim, gereksinim ve isteklerini ileriye yönelik biçimde kotarıp sunar. Bu hem şiiri, hem de eylemlerimizi geleceğe açık ve canlı tutar.

Gelecekçilik donmuşluğa, tutucu usçuluğa bir çeşit başkaldırmadır. Aralarında Filippo Tommaso Marinetti (1876-1944)'nin de bulunduğu sanatçılar ortak bir düşünceye vardılar: «Sanat çağcıl olmalıdır.» Bu şu demek: Çağının yansıtıcı bir aynasıdır sanatçı! O durağan değil, eylemin uygulayıcısı. Doğada herşey devingenlik içinde. Sanatçı da sürekli devingen-

verdi. Başkışısını yazarının yüklendiği izlenimci, kısa bir oyundu. Oyunun gösterisinden kısa bir zaman sonra Mayakovski, Burlyuk, ve Kamenski Güney Rusya'ya geziye çıktılar. Bu gezi üç aydan fazla sürdü. Bu yolculuk, geleceğilerin düşünce çizgisindeydi. Sanat, böylece salonlardan meydanlara, halka götürülecekti. Turneye çıkmanın başka nedenleri de vardı: Basımevlerinin geleceğileri boykot etmeleri! Bunlar yapıtlarını az sayıda, çoğunlukla taşbaskıyla basıyorlardı, Bu yüzden halka ulaşamıyordu yapıtları. Halka ulaşmak için de başka yolları denemek gerekiyordu. Gezi başarısız oldu. Geleceğiler gözkamaştırıcı giy-

liği izlemelidir. Devingen olmak, canlı ve diri olmakla birdir! Marinetti, «Gürültüyle çalışan bir makinenin sesi diyor, savaştan ya da yengiden çok daha güzeldir.» Bundan da kolayca anlaşıldığına göre, insanın bir ürünü olan makine savaş için değil, insanın muthuluğu için kullanılmalı.

Guillaume Apollinaire (1880-1918), 1913'teki bildirisiyle donmuş, kalıplaşmış değerlere karşı olduğunu açıklar. Birlikte gelişmesini savunur şiirle resmin. Apollinaire, çıkarmış olduğu *Les Soirees de Paris* öncü sanat ve yazın dergisinde (1912) geleceğçi şiir anlayışını belirler. Blaise Cendrars (1887-1961)'m nesnel şiirleri, içinde yaşamış olduğu mekanik çağla, makineleşen geleceğin simgesini oluşturur. Marinetti, sanatçının yığınlara karışmasını, bu sanatın başta gelen koşullarından birinin bu olduğunu savunur. Özet olarak, «geleceğçi» sanatçı, birey-toplum ilişkisine yeni bir açıdan bakar.

Bir yandan sanatseverler, «geleceğçi» düşünceye katkıda bulunurlarken; kimi sanatçılar Avrupa'da, Marinetti 1912'de Moskovayla Petersburg'da «geleceğçi» şiir üzerine konuşurlar. Bu konuşmaların Mayakovski'yi etkilediği bir gerçek. Böylece ozan, geleceğçi şiirin en güzel örneklerini verir 1913'lerde..

silerle, Mayakovski Züppenin Gömleği adlı şiirinde olduğu gibi, sahneye çıktılar:

Bir kara pantolon dıkeceğim

kadifeden, şöyle bana göre.

Bir sarı gömlek üç arşın günbatımı.

Düğmelerinde para taşıyorlar ve yüzlerine uçak, köpek ve kabbalist işaretleri çiziyorlardı. Biraz saygılı davranan Kievli bir gazeteci, gelecekçi ozanların görünüşünü şöyle anlatır: «Onlar dejenere olmuş tiplere benzemektedir. Kostümleri —bütün bu kırmızı ceketler— büyücülerden çalınma... Ve yüzlerindeki yanık izleri de suçlu tiplerden ödünç alınma...»

Halkla yüksek sesle tartışıyordu Mayakovski: «Güzellik nedir biliyor musunuz? Onun, boş bir bahçeye bakan ak bir sütuna yaslanmış gül yanaklı bir kız olduğuna inanırsınız. Güzellik, bilimin ellerinde bir mikroskoptur. Orda milyonlarca ufacık basil, aptalları özümler.»

Halk ıslıklar, yuhalarla karşılık verdi bu konuşmalara. Ama bir yandan alkışlanıyor, bir yandan da kahkahalarla gülünüyordu. Yalnız çürük balıklar değil; sahneye meyveler, karameller de atıldı. Geleceğin bu gezginci insanları ne de olsa Rus köylüleriyle ilişki kurmuşlardı: Onlar daha okumaya başlamadan, polis ikide bir sahneye el atıyordu.

Mayakovski'yle Burlyuk'un Resim, Heykel ve Mimarlık Akademisi'nden atılmalarıyla sonuçlandı gezileri. Ama bu yolculuklar amacına ulaştı: Gelecekçilik, Rusya'nın büyük bir bölümünde tanındı.

Pantolonlu Bulut şiiriyle Mayakovski birden ün saldı. Maksim Gorki bile övdü onu. Şiiri duyar

duymaz, bu büyük romancının sevinçten gözyaş-
larını tutamadığı söylenir. Bulut, Rus şiirinde
büsbütün yeni bir şeydi:

İsterseniz—

bir ten olurum yalnız çatlayan

—başka bir sesle göğün lirinden—

isterseniz—

celebi ve sevecen olabilirim

—bir erkek değil ama pantolonlu bir

bulut!

Sözcüklerin yeni imgelemleri ve dizelerin
korkusuz, gözüpek seslendirilmesi gibi biçimsel
deneyimlerdeki içtenlik, canlılık ve acılar özgün
bir yenilikti. Mayakovski şiire «Bir Ağlatı» adını
vermeyi düşünmüştü ilkin. 1915 baharında; şiiri
üstüne, kendisinin «İkinci Ağlatısı» olarak konu-
tu ve bir bölümü Yayburcu takviminde yorumuy-
la çıktı: «Bir Ağlatıdan Alıntı». Böylece sanatçı,
1913'ün ilk Ağlatısı'yla ilişkisini belirtmiş oluyor-
du.

Bir şiir gününde, Mayakovski şiirini okuduk-
tan sonra, dinleyicilerden biri: «Şiirleriniz geçici.
Yakında unutulacaklar» diye bağırır. «Bin yıl
sonra gelbana, o zaman görüşürüz» diye yanıt-
lar Mayakovski de.

Mayakovski'nin şiirleri çağını, o çağın siya-
sal, toplumsal değişikliklerini; kişisel yaşamını,
sevgilerini; yolculuk, kırılmalar ve başarılarını
yansıtır. Çağının anlayış yoksunluğuyla yorgun
düşen Mayakovski, şiirlerinde çoğunlukla gele-
ceğin insanlarına seslenir. Ölümünden yarım
yüzyıl sonra da, bugün bile zaptedilemez duygu-
lar uyandırır Boğaz Dolusu'nda:

Şiirim ulaşacak size
ama değil ozansı başıboşlukla—
değil bir ok gibi
lirin aşk sertliğinin,
ve değil küflenmiş bir beş kopek
para babalarına
ya da sünen yıldızların ışığı gibi.

Ozan bugün de canlı bir ses olarak yaşar şiir tartışmalarında. Şiirlerine gösterilen tepkiler tiksintiyle coşku arasında gelir gider. Bugün de çokları onun şiirinde «yaşayan bir insanın, yaşam dolu başka bir insanla nasıl konuştuğunu» işitebiliyor.

Mayakovski'nin şiirleri çoğuntukla, özyaşam-öyküsel niteliğini taşır. David Burlyuk onun şiirlerini bir geminin demirbaş defterine benzetir. Mariya şiirinde, başkişinin kim olduğu sorusu karşılıksız kalmaz. Şiirinin ilk adındaki incile değgin anıştırmalar (imalar), pek doğal olarak Mariya adına belli simgesel bir ses verir. «Genel bir kadınlık» deyimini için bu adı seçtiğini söyler Mayakovski.

Mariya şiirinin örneklerinden biri de Mariya adını taşır: Mariya Aleksandrovna Denisova. Gelecekçilerin şiir okuma gezisinde Mayakovski Odesa'da Mariya Denisova'yla karşılaşır. Aralarındaki ilişki bir haftayı bile geçmez ama, Pantolonlu Bulut'un ilk bölümü pek doğal olarak Mariya'nın esiniyle yazıldığı belli:

İnanıyor musunuz sıtma olduğuna?
Başa geldi bu.
Odesa'daydı geldi başa.
«Saat dörtte geliyorum»—
dedi Mariya.

Dördüncü bölümün Mariya örneğini saplamak daha zor. Bunun Tonya Gumilina olduğu söylenir:

Mariya! Mariya! Mariya
bırak içeriye beni Mariya!
Böyle duramam sokak ortasında!

Tonya genç bir resim sanatçısı. Devrimden hemen sonra, kendini pencereden atarak öldürdü. Mayakovski Tonya'yı birkaç yıl sevmiştir. Tonya'nın resim sanatı ve düzyazı şiirleri Bir Yürekte İki, Mayakovski'nin çevresine ulaştı. Bu kadın sanatçının resimleri ölümünden sonra, 1919'da Moskova'da sergilendi. Bütün resimlerinde konu olarak Mayakovski vardı. Bir tablosunda Tonya, Mayakovski'yi ayakları yerine at turnağıyla gösteriyordu. Tablonun dibinde Tonya, bir yataкта yarı örtülü olarak gözükür. Communlon adlı başka bir tablosunda Mayakovski, İsa'nın yerini alır. Bu tablo belki de, Tanyo'nun Mayakovski'yi taparcasına nasıl sevdiğini simgeler.

Mayakovski'yle öbür Rus gelecekçileri çoğunlukla İtalyan gelecekçilerinin öncüsü Filippo Tommaso Marinetti'yi izler. Marinetti 1909'dan beri köktenci sanat müzeler, ayışığı, kadın, evlilik, tango, erkek modası ve parlamentecilik üstüne kışkırtıcı pek çok bildiriler yayımladı. Özdeş zamanda teknik, erkek, yumruk doğuşu, savaş, hızlılık, sanayileşme bg. övüldü.

Gelecekçilik, sanıldığına göre 1910'da başladı Rusya'da, geleneksel sanata bir tepki olarak. Ama bu tepki İtalya'da olduğu gibi saldırgan değil! Böylece, Marinetti Moskova'ya geldiği zaman gelecekçi eğilim vardı ne de olsa. Yeni sanat deyimi isteği, yeni bir insan ve yeni bir toplum isteğiyle bütünlenir. Gelecekçilik yazında değil

yalnız, gerçeklikte de bir yenilenmedir. Parti doğrultusunda gitmesine karşın, parti bürokratlarını eleştirdi korkmadan! Şiirlerinde bunu bir çeşit «burjuva bireyciliği» olarak nitelendirdi. Kimi Rus gelecekçilerinin bildiri düzenlemeleri doğrudan doğruya Marnetti'nin etkisini taşır. Fakat onun tersine Mayakovski, bildirilerin yalın ve biçimlerinden daha zengin, daha derin bir şiir yarattı. Mayakovski, Pantolonlu Bulut şiirinin kuşkusuz Marinetti'nin düşünceleriyle birleştiğini söyler. Ama Çar Rusyası büyük ayrımlılık gösterir Marinetti'nin İtalyasından. Mayakovski'nin aşk, sanat, toplum ve din görüşü, Marinetti'nin görüşlerinden ayrılır.

Pantolonlu Bulut şiiri ilk olarak 1915 yazında Lili ve Osip Brikler'in evinde okundu. Osip'in karısı Lili Brik şöyle diyor: «Şiiri getiren, kocam Osip Maksimoviç Brik şiiri anlayamadı! Ama bu şiir, okuduğu herhangi bir şiirden daha iyiydi. Bundan sonra bir tek satır bile yazmasa, Mayakovski yine de büyük bir ozandır. (...) Mayakovski şiir kitabını Osip Brik'in elinden alarak sorar: «Şiiri, adınıza sunabilir miyim? Ve titiz bir elyazısıyla yazar: Lili Yuryevna Brik'e.

Hiç bir kitapçı Pantolonlu Bulut'u basmak istemediğinden, Osip Brik bunu yaptı. Ozanın Brikler'le tanışması, yaşamını tümünden etkiledi. Hukukçuydu Osip Brik. Ama onun Mayakovski ve devrimci şiiriyle tanışmasıyla, şiir diline değin konularla uğraşmasına neden oldu. Rus biçimciliği doğmuş oluyordu. Özellikle Mayakovski'yle Chlebnikov gibi ozanların yeni şiirleriyle yakından ilişki, çağdaş bir sonuca da ulaşabildi. Mayakovski'yle Osip yaşam boyu dost oldular.

Ozan, yıldırım aşkıyla tutuldu Lili Brik'e. Daha sonra Lili şöyle yazar: «O bana saldırdı.

Düpedüz saldırıydı bu.» Sevgilerini birkaç yıl gizli tuttular. Ama 1918'den beri birlikte yaşamaya başladılar. Zaman zaman, Mayakovski'yle karıkoca Brikler arasındaki dostluk üçgenli bir ilişkiye dönüştü. Ama bunun farkında olmadı hiç kimse. Osip'le Lili arasındaki ilişkinin pek içten olmadığı belliydi. Osip, 1925 yılından ölümüne değin, yirmi yıl başka bir kadınla yaşadı. Mayakovski'yle Lili Brik arasındaki ilişki anlaşılmaz türden değil! Ozan gerektirici, zaman zaman coşkulu gereksiniminde de çocuksuydu. Lili tutkulu, istekli, inatçı ve zaman zaman yorgun düşüyordu. On beş yıl birlikte yaşadılar. Pantolonlu Bulut'tan sonra bütün yapıtlarını Lili'ye sundu. Onun şiirini yaratan güçtü Lili Brik. Mayakovski'nin yaşamında Lili Brik'in önemi yadsınamaz. Özellikle sanatsal yaşamında!

Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi, Mayakovski Batı'da da devrimin ozanı olarak ün saldı. Ancak iki durumu birbirinden ayırdetmek gerekiyor: Biçimsel ve siyasal devrim. Biçimsel devrim, sözcük ve imge sanatı çerçevesinde 1910'larda Rusya'da oldu, öbür Avrupa ülkelerinde olduğu gibi. Mayakovski'nin şiir dizgesi 1917 siyasal değişim öncesi çok güzel bir çalışmaydı. Bu gelişim 1920'lerde sanat türlerinde de yapısalcılık ve ve üreticilik sanatı oldu.

Aydınlar çoğunluğu, 1917 Şubat devrimini coşkunlukla kutlamıştı. Ama ne oldu? Sanat Akedemisi'ne son verildi! Sanat demokratlaştırılacak, şimdi «sansür»e son verilecekti! İyimserlik gibi, sevincin de sonu yoktu. Demokratik Karenski yönetimi uzun süreli olmadı. Sekiz ay içinde büyük yeniliklere yetişilemedi. Ama ilk olarak Rus tarihinde Kültür İşçileri Örgütü kuruldu.

Yazarlar ve sanatçılar, Çar Rusyası'nda olduğu gibi, yeni bir devlet baskısı istemiyorlardı. Halk Örgütü Denetmenliği'nin işbirliği önergesini kültür işçileri onaylamadılar. Mayakovski de uyusmadı yöneticilerle. Petrograt'tan Moskova'ya geldi (Ekim 1917). Burlyuk ve Kamenski gibi eski gelecekçilerin yanında yer alarak, yeni açılan Ozanlar Kahvesi'nde buluştular. 1918 baharında üçlü bir baştanıma (anarşist) eylem damgalandı. Mayakovski de birkaç eyleme katılmıştı. Sanatsal öncülük baştanıma doğrultuydu. Tam bir özgürlük isteniyordu gerçekte. Biçimi, içeriği siyasal isteğe uygun; baştan yönetimli, buyruklu, güdümlü kültür yaşamı istemiyorlardı. Bu yüzden 1 Mart 1918'de gelecekçiler, «Ruhun Devrimi» gereğiyle birkaç bildiri yayımladılar. Mayakovski, yaşamı boyunca «Ruh Devrimi»ne bağlı kaldı.

Ekim 1917 yönetiminin I. yıl dönümünde ilk olarak Mayakovski ve gelecekçi meslekdaşları bolşeviklere yaklaşmaya karar verdiler. 1918 yazında siyasal durum kökten değişti. 1918 Temmuzuna kadar özgür toplumcu basın, öbür toplumcu partiler vardı bolşevik partisinin yanı sıra. Burjuva gazeteleri daha 1917 sonbaharında yasaklanmıştı. Toplumcu devrimcilerin başkaldırma girişimleri başarısızlığa uğradı. Temmuzda öbür toplumcu partilerle bolşevik olmayan gazeteler kapatıldı. Aynı zamanda «beyazlar»la «kızzılar» arasındaki içsavaş gittikçe kızıştı. Çoğu toplumcular, bu arada Mayakovski'nin gözünde Bolşevikler'in, beyazlardan daha sevimli seçenekleri vardı. «Ekim Devrimi Ozanı» diye Mayakovski üzerine konuşulunca, her zaman Ekim 1918'in amaçlandığı bilinmelidir.

Ertesi yıl 1919'da, Rus T.T.da çalışmaya baş-

ladı. Afişleri boyadı, karikatürler çizdi, ismarlama ve taşlama şiirler yazdı. Gece gündüz; boya kutularının bile donduğu soğuk bir odada çalışıp yıprandı. Odayı ikide bir gazete kağıtlarıyla ısıtmaya çalıştı. Uzun devrim şiirini «150 000 000»u yazdı. Şiirin adı Rus halkını amaçlar. Bu şiir 1921'de yazarının adı verilmeden yayımlandı. Şiir, Mayakovski'nin bireycilikle suçlanmalarına yanıtıdır. Ozan, Rus halkının devrimini simgeler bu şiirle ve sözcük, imge patlamalarıyla yürekten kutlar:

150 000 000 bu satırların yazarı.

Uyaklar - koşan ateş mahalleden mahalleye.

Uyum - makineli tüfek patırtıları.

150 000 000 fışkırtıyor benim dudaklarımla bu
sözcük çağlayanlarını.

Bu yapıt, sokak taşları kağıdına basıldı, bin
ayaklı rotatif baskı makineleriyle

Lunaçarski'de: «Süprüntü, budalalık, görülmemiş aptallık.. Bana göre, böylesi on yapıttan yalnız biri, o da 1500 sayıya geçmemek üzere basılacak.» sözlerini görünce, Mayakovski'nin Lenin hayranlığı birden yıkıldı.

Lili Brik'le Mayakovski arasındaki ilişki 1922 yılının sonlarına doğru bozuldu. Her ikisi ayrı yaşamaya karar verdiler iki ay süreyle. Oturdıkları yerlerin birbirine uzaklıkları ancak on dakika çekiyordu. Bu ayrılık kararını Lili Brik şöyle açıklar: (...) İyi yaşıyorduk, birbirimize alışmıştık; giyinmeye, kuşanmaya, birlikte oturmaya, belli zamanlarda yemek yemeye, reçelle çay içmeye. Bir çeşit eski zaman yaşam biçimine bürünüp çıktık. Bu durum korkuttu bizi ve bu «utanç verici duygusuzluğu» şiddetle yıkmaya karar verdik. Kendisini iki ay yalnız yaşamaya

mahkum etti Mayakovski. Hiç kimseyle görüşmedi. Yalnız görevine gitti, gezindi. Kendi kendini denetlemeye karar verdi iki ay.

1923 yılı Ocak ayının başında Mayakovski, Lili Brik'e bölük pörçük mektuplar gönderiyordu: (...) Biliyorsun hangi sevi, hangi duygu senin uğruna bu mektubu yazdıran (...). Gerek duyduğum zaman izin verdin sana yazmama. İşte bu durum gerçekten geldi. (...) Yaşamda-en önemli mektup bu. Bir mektup değil, bu bir yaşamdır.» Mayakovski iki ayda onu aşan uzun mektuplarla sayısız pusulalar yazdı. Günlük bile tuttu: «Bugün bir şubat. Aradan 35 gün geçti. Sürekli düşüncelerle dolu, en azından 500 saat. Başka türlü olabilir miyim? Bir türlü anlayamıyorum nasıl böyle olduğumu? (...) Nasıl göze aldım kendimin yenilip bitirilmesini fırsatlar değerirmeninde?

«...Aşk benim için her şey midir? Her şey, ama başka biçimde. Aşk, bir yaşamdır. Bu işte en önemlisi. Şiir, iş, kısacık her şey buna bağlı. Aşk her şeyin kalbi. Bu kalp ölünce, her şey ölüp gider, anlamsızlaşır. Ama yürek çalışırsa, her şey üzerine konuşulabilir. Yüreğimin çalışmasından yoksun kalırsam, ölürüm.»

Kadın aşkıyla, devrim aşkı arasındaki çatışma önemli bir güç onun bütün yapıtlarında. Özellikle, şiirle toplumsal konu arasındaki sürekli değişim. Mayakovski'nin 1930'da kendini öldürmesinde bu çatışmanın nedenleri vardır.

«Bu Konuda,» Mayakovski'nin en çok yazınsal ve içerik bakımından zengin bir şiiri. Oscar Wild'ı anar. Ozanın kimliği Aleksandr Puşkin'le apaçık görülür. Gogol, onun gözde sanatçısı. Zaman zaman şiirlerinde yansır. Mayakovski'yle Dostoyevski'nin başkişileri arasında da büyük

benzerlikler var. Pantolonlu Bulut'ta ozan kendini yeryüzü insanlığının, sevinin özümleyicisi olarak On Üçüncü Havari diye adlandırır. Bu derin benzerliğin yanında Bu Konuda ile Suç ve Ceza arasında metin koşutlukları var, Kendini öldürme örgesi Mayakovski'de çok olağan bir şey.

Ozan, «Sovyet Cumhuriyeti'nin kızıl bayraklı toplum dizgesini» etkilemek üzere olan ufak burjuvalara da saldırılarını yöneltir. Bu Konuda şiirindeki akım gücü iki uçla yaratılıyor: Lili'ye dönüş ya da «İntihar». Suç ve Ceza'da olduğu gibi, bu şiirde başkonu «aşk»la uzlaşma umudu.

Mayakovski'nin esin kaynakları hristiyanlık görüşleriyle dinsel dine dayanır. Bu Konuda' da, kendini İsa'yla oranlar: O da çarmıha gerildi, acılar çekti. O da koruyucu İsa. Yeniden dirilme (resurrection)'yi (resurrection)'yi ingeler. Gök-sel bir yaşamı değil; XX. yüzyılda toplunculuk ya da gelecekçiliğin gelecek yersel cennetini.. Tanrı Baba'yla yeryüzü cenneti (Eden)'nde değil, sevgili hayvanat bahçesinde birleşmeyi ister.

Mayakovski'nin ozan olarak tartışmalı durumu; onun İzvestia gazetesinde yazmasına, yabancı ülkelere uzun yolculuklar etmesine engel olmadı. 1922 Paris (*) yolculuğundan sonra, 1925'

(*) Nazım Hikmet, 1922-1925 yılları arasında üç yıl Moskova'da kaldı. Bu sıralarda Mayakovski, Fransa (1922), Amerika (1925) yolculuklarını yapar. Nazım'ın, Rus şiirini anlayacak kadar Rusça bildiğini sanmıyoruz.

Nazım Hikmet, Bursa tutuklularevinden Adalet Cimcoz'a şöyle yazmıştır: «Ben Mayakovski'yi şahsen tanıdım. Bir kere, bir yılbaşı gecesi, bir şairin evindeki toplantıda kendisine takdim edildim. Sonra şiir okurken de dinledim, fakat hâlâ en az tanıdım».

te Amerika'ya yolculuk etti. Amerika'nın teknik gelişimini övdü, ama insanlık durumunu eleştirdi: «Halk yeni dünyaya henüz yetişemedi» dedi gazetecilere. Endüstri çağı Sovyetlere ulaşınca: «Biz makinenin efendileriyiz. Bu yüzden ondan korkmuyoruz. İnsanın makineleşmesinden korkalım. Bu olası!»

Mayakovski sanatın solu (LEF) dergisinden ayrılınca, eski dostlarını da yitirmiş oldu. İlk gerçekçiler topluluğu daha önce çözülüp dağılmıştı. Dergiden ayrıldıktan kısa bir zaman sonra Mayakovski, Paris'e gider. Orada Rus göçmeni güzel Tatiana Yakovleva'ya tutulur. Onun için iki aşk şiiri yazar. Bunlardan biri Tatiana Yakovleva'ya Mektup. Bu eşsiz «monden» kadın, Mayakovski'nin Sovyetler Birliği'ne dönme isteklerine karşı koyar. Ozan da vizesi sona erince tek başına Rusya'ya gelir.

1 Ekim 1929'da Paris'e yeni bir yolculuk için pasaport almasına izin verilmez. Bundan bir ay sonra da, Tatiana'nın bir Fransız soylusuyla evlendiği haberini alır. 1 Mart 1930'da Mayakovski'nin Rus Banyosu oyununun Meyerhold Tiyatrosu'nda «premier»si gösterilip yapılan eleştiride oyunun işçiler için anlaşılabilir olduğu belirtilir. Anlaşılır olması için oyunun yeniden yazılması istenir. Aynı zamanda Mayakovski, 20 yıllık çalışmasını sergiler. «Yığınlar Mayakovski'yi Anla-

şın şair odur. Sonra tersine, üstadı bizde tercüme etselerdi aramızda ne kadar az benzerlik olduğu o zaman meydana çıkardı. Kısaca söyleyeyim: Üstad, bir çeşit müstezatlı aruzla yazar, bendeniz böyle müstezatlı bir ölçü kullanmam. Üstadta kafiye meselesi, edindiğim, edinebildiğim bilgiye göre ön planda geliyor. Bendeniz ise bunu ancak gerektiği zaman bir unsur olarak kullanırım.»

mıyor. eleştirisi onu derinden yaralar. Sergi, halkla dolup taşmışsa da bütün yazınsal ve resmi kişiler tarafından boykot edilir.

Mayakovski, yığınlara ulaşmak için İşçi Yazarları Örgütü (RAPP)'ne girer. Ama soğuk karşılanır. Boğaz Dolusu şiirinde ozan, bir kez daha üç örge üzerinde durur: Siyasa, sanat, sevi. Bu üç konuda da Mayakovski düş kırıklığına uğrar. Rus Banyosu oyununun aşağılayıcı eleştirisi, sergisine yapılan boykot, yazınsal yalnızlığı RAPP'daki bayağı Marksistlerin kıyıcılığı bg. bütün bunlar Mayakovski'yi oldukça yıpratır.

Hiç bir planı, tasarısı olmadan Moskova'yı dolaşır. Kuşkular içinde eski dostlarıyla ilişki kurmaya çalışır. Tiyatro artisti Veronika Polonskaya'yı gözetler durmadan. Onu evlenmeye razı etmeye çalışır. 14 Nisan 1930 sabahı, Veronika'yı evine çağırır. Tiyatrodaki oyunun «repetiton»una gitmemesini ister. Tartışmaları sırasında bir ara Veronika sıyrılıp evden dışarı kaçır. İçerden bir tabanca sesi gelir. Mayakovski kendini kalbinden vurur.

Ekim devrimini coşkununla kutlamıştı. Devrimin ozanıydı. Ama her şeyden önce o, devrimci bir ozandır. Üstelik devrime ve kendi eylemlerine oranla da devrimci. İşte ozanın bu gücü, bu canlılığı, okunup diri kılan onu bugün de sanat dünyasında! Mayakovski için devrim, sona eren bir akım değil; tersine dondurulmaya, gericiliğe, bürokratçılığa ve biçimciliğe karşı her zaman yenileşmek, savunulmak zorunluğu olan bir süreçtir.

Aleksandr Puşkin (1799-1837)'in 125. doğum yıldönümü için 1924'te yazmış olduğu Yıldönümü şiirinde ozan şöyle seslenir:

Zorundaydım üstelik

çoktan yaşama burda

bir yontuya—

dolduracak

tıka basa onu

ve patlatacaktım dinamitle!

Kin duyuyorum

her çeşit ölü etine,

ama tapıyorum

yaşam olan her şeyi!

Zamanı, içinde bulunduğu yaşam; Mayakovski için dayanılmaz, kabul edilemez bir şeydi. Bütün şiirlerinde, baştan sona değin; yaşam' tutsaklık, sevi bir işkence olarak sürüp gider:

Nereye gidebilirim tutuşunca cehennemi içimin?

Kendi yaşamı üstüne Mayakovski'nin görüşü ağılatılmal bir durum taşır. Buna karşı ozan, bütün büyük şiirlerde olduğu gibi, iyi bir gelecek imgesiyle örür dizelerini. Gelecek, Mayakovski'de «boyunduruğu», «hapishanesi», «cehennemi», «tuzakı» şimdinin, eytişimsel karşı uç gibi işler.

Ozan için gelecek, nitel bir kavramdır. Burada ve şimdi ulaşılabilir her şeye. Yeter ki niyet ve istek olsun! Ama geleceği simgeleyen «iyi toplum»a siyasal devrimle de ulaşılmamıştı!

**VLADİMİR MAYAKOSVKİ ve
NAZİM HİKMET**

Mayakovski'nin bildiğimiz ilk şiiri 1913 tarihlidir. Nazım'ınki 1919. Her iki ozanın şiire başlamaları (biri Rusya'da, öbürü Türkiye'de)

arasında altı yıllık bir zaman aralığı var. Bu da, her ikisinin doğum tarihleri arasındaki (biri 1893, öbürü 1902) ayırmadan ileri gelmektedir.

Şiirlerini birinin Rusça, öbürünün Türkçe yazmış; birinin Hristiyan, öbürünün İslam çevresinde yetişmiş olmasına karşın; her ikisinin sanat görüşleri birbirine az çok uyar.

Her ikisi de şiiri coşkuyla yürütmüş, şiire yeni bir söyleyiş, yeni bir biçim getirerek; halkın anlayacağı yalınlıkta olmasa bile; halkın acılarına, gereksinimlerine, yaralarına dokunan eylemci bir yol tutmuşlardır. İkisi de, kendi dillerinde şiirin olanaklarını, dilin söyleyiş gücünü artırmışlardır.

Mayakovski Çar Rusyası'yla, Lenin devrimini; Nazım Osmanlı İmparatorluğu'yla Atatürk devrimini; ayrıca her ikisi de eski bir yönetimden yeni bir yönetime geçiş dönemini yaşadılar. Tanrıtanımaz ve devrimci her ikisi de.. Eninde sonunda içinde yaşadıkları yönetimle çatıştılar. Şiirlerinin özü, eylemleri, gerçekleştirme düşleleriyle Nazım da azçok gelecekçidir. Her iki ozanın şiirlerinde geleceğe yönelik (Mayakovski'de bu nitelik daha belirgin) seslenmeler, eğilimler, patlamalar olduğu gibi; her ikisi de söyleyiş, duyuruş, iletişim bakımından şiirin çeperlerini zorlar.

Mayakovski, gençlik döneminde Fransa'ya, Amerika'ya yolculuk eder. Bu yolculuğun amacıyla her iki ülkenin yazınına tanıma isteği var. Her iki yolculuğundan doğrudan Moskova'ya döner. Nazım yolculuklarını Rusya'ya yapar. Orada ekonomi, toplumbilim öğrenimi yapar, Türkiye'ye döner.

Her ikisi de Lenin'le Stalin arasındaki dönem (1924-1927) yaşar. Mayakovski Stalin'in üç

yıllık (1927-1930) dönemini yaşar. Nazım da öyle (1950-1953). Mayakovski, devrimden bekledikleri gerçekleşmeyince düş kırıklığına uğramakla birlikte savaşımını sürdürür. İkisinde de Marks'la Engels'in özdekçi düşünceleri rol oynar. İkisi arasındaki en önemli ayrım şu: Mayakovski, Marks'ın düşüncelerinden güç almakla birlikte; salt bununla yetinmeyip, Marksçı düşüncenin, devrimin neyi getirip getirmediğini, tam anlamıyla devrimin uygulanıp uygulanmadığını irdeler korkmadan!

Nazım 1950'de Rusya'ya gider. Üç yıl sonra, 1953'te Stalin ölür. 1956 şubatında, Sovyet Komünist Partisi'nin XX. Kurultayında Genel Sekreter Nikita Chrusçtjov 1500 delegenin önünde dört saat süren ünlü konuşmasını yapar:

«...Stalin'in düşüncelerine karşı koyan ve kendi dayanak noktalarını belgelmeye çahşan her kişi; yöneticiler tarafından uzaklaştırılmış, fiziksel ve tinsel olarak yok edilmişlerdir. Binlerce ve binlerce suçsuz ve doğru komünstler, önceden düzenlenmiş «suçu ikrar» planlarıyla yok yere ölüme götürülmüşlerdir...»

Tıpkı Chrusçtjov gibi, XXVII. Kurultayda Genel Sekreter Gorbatjov bilinçli ve sorumlu bir düzeltimci (reformist) olarak sistemi ve bu sistemin bürokratlarını sert bir dille eleştirdi (25 Şubat 1986). Böylece, kendisinden 55 yıl sonra Mayakovski, Ruh devrimi diye adlandırmış olduğu devrim amacının özümleyicisini bulmuştu.

Gelecekçilik, eylem, tanrı, sevi, yaşam bg. örgelleri üzerine Mayakovski'yle Nazım'ın şiirlerinden örnekler verdik. Sözkonusu örneklerin bu iki ozanın sanatı, sanat görüşleri üzerine kimi nesnel bilgiler vereceğine inanıyoruz:

GELECEKÇİLİK (Fütürizm) :

Arkadaşlar, gelecek kuşakların, dinleyin -
burada konuşuyor

provokatör

kendisi hoparlör
lirik çalkantısı musluğunun
kapanması gibi

V. MAYAKOVSKI (Boğaz Dolusu)

Ey ihtisas mahkemeleri kaçağı
ve Despinis Kokonun aftosu,
ey marka malı kör
provokatör.

N. HİKMET

Size geleceğim
uzak, komünist bir zamanda,
şir atlısı gibi değil,
tünden Yeseninci.
Şiirim ulaşacak size
yüzyılların üstünden.

V. MAYAKOVSKI

Topraktan
ateşten
ve denizden
doğınların
en mükemmeli doğacak bizden...

N. HİKMET

EYLEM

Olsaydım
Vendom direği
direnirdim
evleninem için
Concorde Alanı'yla

V. MAYAKOVSKI (Kent, 1924)

Maddeden ayrı ruha inansaydım eğer,
Şarkın kurtulduğu gün
senin ruhunu
köprübaşında çarmıha gerer
karşısında cigara içerdim!

N. HİKMET (Piyer Loti, 1925)

TANRI

Her iki ozan, tanrının varlığı yokluğu konusunda
düşünce birliğine ulaşır. Tanrıyı yadsır her ikisi de:

düşündüm ben:
baş melek korosunun şarkılarını
geliyor soyguncu tanrı ceza vermek için

V. MAYAKOSVKI (Pantolonlu Bulut I, 1915)

Ay battı güneş doğdu,
Kalbimde ateş doğdu,
Yaldızlı meşin kabı
Parçalanmış kitabı
Varsın gömülsün diye ebedi bir uykuya
Attım kör bir kuyuya..

N. HİKMET (Meşin Kaplı Kitap, 1921)

SEVİ

«Saat dörtte geliyorum»
dedi Mariya
Sekiz.
Dokuz.
On.
Pencerelerden ötelere
gitti akşam
karabasanlı bir geceye
ışkenceli.

V. MAYAKOVSKI (P. Bulutl, 1915)

Saat bir.
Saat üç.
Saat beş.
Polis düdükləri, saatlar...
Yatağım bozulmamış
Çekmecemde kaatlar:
bazıları
onun el yazıları

N. HİKMET (Gece Gelen Telgraf, 1931)

YAŞAM

Kin duyuyorum
her çeşit ölü etine,
ama tapıyorum
yaşam olan her şeye!

V. MAYAKOVSKI (Yıldönümü, 1924)

Açıldı demirlerin dışında
büyük, laciverdi bahçem.
Aslolan hayattır...
Beni unutma Hatçem...

N. HİKMET

(Çankırı Hapishanesinden Mektuplar, 1940)

YEĞİNLİK

Anlatıma güç vermek, etkili olmak amacıyla çarpıcı, vurucu örgelere, yeğinliğe raslanır her iki ozanda:

atıyor kendini çıplak orospular gibi
lutuşan genelevinin penceresinden.

V. MAYAKOVSKI (P. Bulut I, 1915)

Fransız zabılı sen
o üzüm gözlü Azadeyi
bir orospudan
daha çabuk unuttun!

N. HİKMET (Piyer Loti, 1925)

GÜNEŞ

Günbatımının yüz kırk güneşi patladı
haziran sonuna gelince.

V. MAYAKOVSKI (Görülmemiş Bir Olay, 1920)

Bugün pazar
Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar.

N. HİKMET

(Tecritteki Adamın Mektupları, 1938)

SAMANYOLU

Saat şimdiden bir ve sen yatmaya gittin
İşte gümüş aklı Samanyolu'nun geceyle.

V. MAYAKOVSKI

(Bütünlenmemiş Parçalar, 1928-1930)

biz
seyretmedeyiz
cihan içinden cihanların
doğuşunu,
kehkeşanların
güneş aydınlığında!

N. HİKMET

AT

Bağla beni kuyruklu yıldızlara yabancı atlar gibi

V. MAYAKOVSKI (Omurga Flütü I, 1915)

Mor bir patlıcan gibi çürük omuzlarına basarak
karımızın
atladık terli sırtlarına saha kalkan atlarımızın.

N.HİKMET (Yeni Sanatın Akını, 1930)

GEREKSEME

Bundan başka
yeni yıkanmış gömleğe
gereğim var açıkcası
zirdelilik değil.

V. MAYAKOVSKI (B. Dolusu)

Paran varsa eğer
bana fanila bir don al,
tuttu bacağımın siyatik ağrısı

N. HİKMET (Karına Mektup, 1933)

ŞARAP

Sun bize kadehi!
Biz
bir şişe açabilir
ve acıyı boğabiliriz şarapla.

V. MAYAKOVSKI (Yıldönümü)

Bakü'nün mukaddes toprağına yüzüstü düşüp,
avuçlayıp nefti siyah şarap gibi içmek istiyorum!

N. HİKMET (Varış, 1927)

ABDULLAH RIZA ERGÜVEN

AMA ELİNİZDEN GELECEK Mİ?

Renkler serpiyorum bardağın içinden
kül rengi haritasına günün,
eğik çenesini okyanusun
donmuş bir balıkta gösteriyorum.
Okudum yeni dudakların sesini
ışıldayan pulunda balığın.
Ama siz,
çalabilecek misiniz
bir gece şarkısını
flütle?

Ruhun yıpranmış
kaldırımlarında
şaklar ökçeleri delilerin
ağır tümceler
ortasında
asılı
kentler
ve bulutun kıvrımında eğik boğazları kulenin
buz tutmuş—
Benim ağlayan yalnız dörtyol ağızlarında
polisler
çarmıha
gerilince

1913

AMA BUNUNLA BİRLİKTE

Frengililerin burunları gibi düştü yol,
ırmağın duygululuğu tükürüksü akıp gitti.
Apak iç giysilerini birden sıyırdı park
ve ağınadı hazıranda, ayartık ve sevinçli.

Gittim alanına
tutuşmuş bir mahallenin
başta, perük gibi kiremit taşından,
Panîge kapılmış insanlar - gördüler ağzımda
yarı çiğnenmiş çığlığı ayağıyla çırpınan.

Ama beni kargımayacak, aşağılamıyacaklar,
çiçekler atacaklar ardımdan peygamber gibi.
Anlıyor burunları kırık bütün onlar:
özani olduğumu sizlerin.

Korkuyorum meyhane döğüşü olmasından
mahşerinizin!
Tutuşan yapılar ve bütün o süprüntülerle
taşıyacak orospular beni, sanki tapınacak
şeymişim
ve tanrıyı gösterecekler bağışlansın diye.

Ve gözyaşı dökecek Tanrı yazdığım kitaba!
Sözcük değil ama, ulanan kasınçlar yığını:
ve dolaşacak göklerde şiirlerimle soluk soluğa
ve soluğu kesik okuyacak tanıdıklara onları.

1914

ZÜPPENİN GÖMLEĞİ

Bir kara pantolon' dikeceğim
kadifeden, şöyle bana göre.
Bir sarı gömlek üç arşın günbatımı,
Nevskiy'i boyunca dünyanın, bu zırva geçidi.

Bağırırsın dünya, bu alık kadın, aldırma:
«İrzina geçiyorsun bu yeşeren baharın!»
Güneşe sırtıyorum yüzünüz, bir daha:
«Seviyorum çatlak r'leri, durmayı üstünde
asfaltın!

Gök mavi mi mavi, alabildiğine,
ve kurmuş çilingir sofrasını sevgilim dünya,
Size veriyorum bu kukla şiirleri bundan böyle,
diş çöpleri gibi sipsivri ve lazım da!

Siz kadınlar etimi seven, sen de
sen-de kız, süzen beni kardeş gözüyle,
gülüşlerinize boğun beni, ozan-
takacağımı onları çiçekler gibi züppe gömleğime!

1914

PANTOLONLU BULUT

Senin için, Lilya

Düşleyen
düşünceler donmuş usunuzda
yağlı koltukların semiz uşakları gibi
tedirgin. edip kanlı bir yürek parçasıyla
alay edeceğim öyle yüz­süz, acı dilli.

Moruk sayrılığı aramayın bende, ölüm­cül
boy vermez tek bir ak saç ruhumda.
Bozguna uğratıp dünyayı bir sesle gücül
geliyorum - kıyak bir genç yirmiki yaşında.

Çıtkırıldım­lar!
kemanlara aşık olmak niyetiniz!
aşk istiyor kabalar dümbelek gibi.
Ama tersyüz olabilir misiniz
dudak kesilinceye kadar benim gibi!

Gelin, öğreteceğim size—
doğru kadın görevliler melekler gibi
patiska giysili, güzelim salonlarda.

Onlar çeviriyor ilgisiz, dudaklarıyla
yemek kitabı sayfalarını ahçı kadın gibi.

İsterseniz—
bir ten olurum yalnız çatlayan
—başka bir sesle göğün lirinden—
isterseniz—
celebi ve sevecen olabilirim
—bir erkek değil ama pantolonlu bir bulut!

İnanmıyorum çiçekli yataklarına Nice'in!
Söylüyorum düpedüz övgü türküleri
hastaneler gibi bayatlık erkeklere
ve yıpranmış kadınlara atasözleri gibi.

I

İnanıyor musunuz sıtma olduğuna?

Başa geldi bu.

Odesa'daydı geldi başa.

«Saat dörtte geliyorum»—
dedi Mariya.

Sekiz.

Dokuz.

On.

Pencereden ötelere
gitti akşam
karabasanlı bir geceye
ışkenceli.

Çökük sırtımın arkasında kükreyen bir kahkaha
büyük şamdanların yalazından.

Sanmıyorum tanıyacağını birinin beni
bu iniltiler içinde
iki büklüm
sinirli dev.

Ne düşünmesi istenir böyle bir tümseğin?
Böyle bir tümsek yığınlar ister!

Pek de önemli değil
yapılmışsa insan madenden
ve yüreği buz kesilmiş demirden.
Buna karşın geceleyin
gizlemek istiyor sesini
bir zaman yumuşak ve kadınımsı.

Ve şimdi
ayaktayım

güçlü ve çökmüş, bir pencerede
ve eriyor çerçeveler kızgın sıcakıyla alnımın.
Bu aşk istediğim gibi olacak mı?
Olur mu
küçük ve yazıklı ya da kocaman bir dev gibi?
Bir büyük bir olur böyle bir bedenle, nerdeyse:
olur yalnız
biraz barışçıl aşk budalalıkları
ürken otomobil düdüklerinden
ama tutkun atlı tramvayların hafif zillerine.

Islak damlalar düşüyor başımın üstüne
dikince özlem dolu
gözlerimi yağmurun yüzüne, çiçek bozuğu.
Bekliyorum.
kentin sağırlatıcı suçlu gölleri taşınca.

Delicesine koştu bir bıçakla gece yarısı
yakalayıp
devirdi
kaçan günü.
Boğazı kesilen başı gibi kütüğün
düştü on ikinci savaş.

Bütün yağmur damlacıkları
ağladı hıçkırarak çerçevelerde
ve yüzünü buruşturdu kocaman
yüz buruşturmalar gibi bütün
Parisli Notre Dame'a.

Cehennemin dibine o kadın!
Beklemedim mi yeterince?
Uluya uluya yırtılacak ağızlar, nerdeyse.

İşitiyorum:
yumuşak
yatağındaki civciv gibi
fırladı bir sinir.

İlkin

yürüdü yavaş yavaş
bir dönüşten bir dönüş
sonra geçirdi onu
görülmemiş
bir hıza.

Uçup dönüyor şimdi başka bir sinirle
deli bir dansla.

Tozdan geçilmiyor alt katta.

Sinirler

küçük

büyük

tümü!

dans ediyor

bacaklar kırılıncaya kadar

deli bir dört nalla!

Ve gece altüst ediyor odayı yeniden
ve yıkanan sokağın çamuruyla doluyor göz.

Keskin bir inlemeyle açılıyor kapı
bütün otel sanki
gıcırdatıyormuş gibi dişlerini.

Sen içeri girdin

bir acı «şimdi bitti» gibi

çevirip kadifesini eldivenlerin

çıkardın ağzından baklayı:

«Biliyorsun—

başka biriyle evleneceğimi!»

Sanki

bu çok önemli mi?

Kurtarıyorum ben kendimi.

Bağlı değilim hiç bir şeye!

Nabız gibi

ölü bedendeki.

Anımsıyor musun?

Demıştin:

•Aşk

para

tutku

Jack London.—

ve gördüğüm her şey:

bir Gioconda sen

çalınmak zorunda olan Louvre Müzesi'nden!

Ve onlar öyle yaptılar.

Yola düşeceğim aşk sarhoşluğundan sonra

ateşlerle aydınlanan kara kaşlarla.

Sonra!

Yanmış yıkılmış evlerde de

uyuyan yersiz yurtsuz serseriler var!

Benimle alay mı ediyorsun?

•Bir yoksul evde kopekten daha değerli

ozansı deliliğinin zümrütleri.•

Anımsa!

Vesuvius'la alay edilince

yerle bir oldu Pompey'i

İşitin!

Sayın baylar!

Seven sizler

günahları

kıyımları

ve üçkağıtçılığı.

Bir gün olsun
bir şey gördünüz mü
yüzüm gibi korkunç
olduğu
zaman
devinimsiz tünden?

Ve tanıyorum—
«ben»

çok küçüğüm bana göre.
Bir şey var durmak istemeyen içimde.

Alo!
Kiminle konuşuyorum?
Ana?
Anaaa!
Oğlun çok mu çok hasta.

Ateşler içinde yüreği.
Bilmiyor nereye gideceğini buralardan
selam et benden kızkardeşi Yuda'ya, Olya'ya.
Her sözcük
şakalar, yafın konuşmalar bile
bağırıyor tutuşan dudaklarına onun bu akşam
atıyor kendini çıplak orospular gibi
tutuşan genelevinin penceresinden.

Hava temizlenir
bir yanık kokusu şurda!
Koşarak geliyorlar şimdi
ışyan başlıklarıyla!

Alo bütün yangın söndürücüler
titizlikle tırmanılır tutuşan bir yüreğe!
Fıçı üstüne fıçı
dolduruyorum gözyaşımı.
Tırmanmak istiyorum belkemiği eklemlerini.
Şimdi atlıyorum! Atlıyorum! Atlıyorum!
Ama parçalanıyor eklemler
Atlanamaz üstünden bir yüreğin, tutuşan!

Yanan yüzün
çatlak dudaklarından
dev bir öpücük olur kömürleşen.

Ana!
Duramıyorum şarkılara.
Korolar tutuşuyor yüreğimin kilisesinde!

Yanan, tutuşan yapılardan çocuk gibi kaçıyor
kömürleşen rakamlarla sözcükler kafatasından.
Böyle uzandı
uzanımın elleri göğe doğru
Lusitania limanından, tutuşan
Korkutulan insanların
dingin evlerin
bakar durur ateşlerin kızıl gözü gökten.
İşte buradayım ve gelecek yüzyıllara bağıriyorum:
Yanıyorum!

II

Öv beni!

Büyük şeyler yapmış olmasam da
Damgalıyorum «nihil» sözcüğünü
yapılanlar adına.

Okumak mı?

Hiç bir şey okumadım!

Kitaplar mı?

Ne yapılır kitaplarla?

Bir kez inandım

o da kitaplar yaratıldığı zaman

bir ozan çıkar ortalaya

yarım ağızla

ve durup yaşam dolu, bağırır aptalca

başa gelen bu işte!

Daha iyi biliyorum şimdi ama

şarkılar çıkmadan önce

dolaşırlar yara bere alıncaya kadar

ve yüreğin içinde

çırpınır düşlemin aptal çapak balığı.

uyaklar, ses yinelenmeleri bilyeleriyle

kaynatır onları aşk ve bûlbûl çorbasında

dönüp dururken yollar kargaşalık içinde

bir dille, kesilen ve konuşmayan.

Yolculuk ediyoruz yeni Babil Kulesi'ne

ama tanrı

dilini karıştırıyor insanların

ve yerle bir ediyor

kentleri ekili toprağa.

Yol acıyı bastırıyor, dileniyor sonra
ama dikine bir çığlık boğazlarında onların.
Faytonlar atları arık ve şişik dolmuşlar
tösler boğazına trafik yolunun.
daha ince veremden
uzanıyor yolun göğsü paramparça.

Kapattı yolu kent karanlıkla.

Ve ne zaman o—

her şeye karşı!

sonra halk yığınlarını soktu alana.

çöktü kilise merdiveni bir öksürükle

düşündüm ben:

baş melek korosunun şarkılarını

geliyor soyguncu tanrı ceza vermek için.

Sonra uzanır yol ve sızlanır:

«Gel gidelim ve çene çalalım!»

Krupp ve Kruppçular kirletti kenti

ve korkunç çatık kaşlarla güç verdi ona.

Ölü sözcüklerin acılı iskeletleri arasında

yararlanan bugün iki mi yalnız

«Borsçiy»e

inanıyorum

ve «domuz»a.

Ozanlar

ağlamalar, hıçkırıklarla şişik

saçlarını başlarını yoldular sokaklara düşüp:

«Şiir nasıl yaratılır böyle sözcüklerle

dörtlükler için
aşk üstüne
ve bahar çiçekleri üstüne?»

Ama ozanların arkasında
yolların egemenleri:
öğrenciler
satıcılar
ve orospular.

Arkalarda yavaş!
Benim egemenliğim!
Sizler yoksul değilsiniz
sadaka dilenmiyoruz burda!

Sağlığımız yerinde bizim
geleceğe götüren bizi dev yığınlarla
dinlemeseler de yuvarlayıp tırmananları
bağlıyacağız dergi ekleri gibi
lüm çift yataklara!

Onlara mı dileneceğiz egip başımızı
ezgilerle
oratoryalarla.
Biziz yaratan bu ezgileri gittikçe büyüyen
fabrikalar, labratuvar ateşi gibi bayıltan.

Faust'ta beni ilgilendiren
düşçül şenlik fişekleri gibi
düşer Mefistofeles'le göksel yere.
Biliyorum—
daha karabasan Goethe'nin düşleminden
çizmemde bir çivi.

Ben

altın ılığımın bir tek sözcüğüyle
ruhu yeniden doğuruyor
ve bedeni özgür kılıp
diyorum size:

Yaratmış olduğum her şeyden daha değerli
bir tek tane yaşam dolu!

Dinleyin!

Şimdi işiteceksiniz

günün boğazdelen vaazlarını Zarathustra'nın
ve inleyerek yuvarlandığını yerde!

Biz

uykulara batık çarşaf yüzlü
ve dudakları sarkık avizelerce
biz

cezalılı işçiler cüzamlılar evinde kentin
bütün yaşam zehirlenir orda yaralı altınla, pislikle
daha temiz mavi göğünden Venedik'in
temizlediğı denizin ve güneşlerin!

Boşver hepsine

Homerosların, Ovidiusların tanrısal ezgilerine
bize yer yok orda

çiçek bozuğu paslı kahramanlar!

Biliyorum

ışiyacak günışınları kendiliğinden
ruhlarımızın uçan altın kumlarından!

Daha gerçek sinirlerle kaslar yalvarılardan.
Zamana mı yalvaracağız bağışlanalım diyel
Biz—
her birimiz—
sıkar yumruğunu
işte bu güçler tutar dünyaları.

Tırmandım Golgatalarını salonların
Petrograd, Odesa, Kiev, Moskova'da
ve yok orda
bir tek
bağırmayan
«Haça ger
haça ger o şeytanı!»
Ama siz—
insanlar—
bana aşksınız öbürlerinden çok daha
ve siz beni anlamayan da.

Gördünüz mü
nasıl yaladığını köpeğin döven eli!

Öykülermiş gibi uzun ve gereksiz
aptalca güldü bana bütün çağdaşlarım.
Ama görüyorum
biri gelecek buraya bir zaman sonra
bir başkasınca görülmeyen.

Herkes için o aç köleler başta,
görülmemiş dar görüşlü tüm insanlarca
yürüyüşe geçecekler bindokuzyüzonaltıda
süslü dikenli tacıyla devrinlerin.

Benim peygamber dedikleri onların,
acının olduğu yerde ben varım.
Düſen her damla gözyaşında
gerildim çarmıha.
Bağışlama yok daha burda.

Sevecenlik vardı bir zamanlar
yakıp kül ettim ruhları.
Daha zor bu saldırıp yıkmaktan
bilmiyorum kaç bin Bastiyliler.

Ve gelince
haber veren kurtarıcı başkaldırımı—
çıkarp atacağım
ruhumu göğsümden sizler için
ve onu çiğneyeceğim
büyüyünceye kadar!—
ve dikeceğim onu kanlı bir bayrak gibi.

III

Ama neden bu
ve nereden—
yeniyor bu ak sevinç
kirli dev yumrukları!

Tımarhane korkusu aldı beni
ve çektim perdesini kuşkunun
beynimdeki.

Ve

uzanınca ileri
boğucu kasınmalardan
batan savaş gemisinin karnında—
sürüklendi bölük pörçük
acılı gözüyle Burlyuk.

Kan dolmuş gözlerle ağlaya ağlaya
kalktı ayağa
başladı yürümeye
ve dedi
yağlı kişiden beklenmeyen sevecenlikle
«İyi!»

İyi, sarı gömlek engelleyince
görüşü ruhun ateşindeki
İyi
«van Houten çikolatası içiniz!»
diye bağrılınca giyotinde.

Ve bu an
bengalce
bağırışa
değişmek istemiyorum/
bir şeyi dünyada...

Ama sigara dumanında
likör bardağı gibi gözkırptı
Severyani'nin sarhoş ve çirkin yüzü.

Nasıl göze alıyorsunuz ozan denmeyi, gavguk
etmeyi
gri evcil kuşlar gibi tümünün en grisil

Bugün
çatlaması gerek
dünyanın kafatası
ve kesilmesi boks alanı için!
Ancak bir düşünce kuşkulandırır sizi—
«Cazip dans etiniyor muyum?»
Ama eğleniyorum
başka biçimde gördüğünüz gibi—
pezevenkler ve oyun serserileri gibi!

Siz
aşkları delik deşik eden, altüst eden
yorgunum ben
bitmez seliyle gözyaşlarının
ve bırakıyorum sizi
güneşle tekgözlük gibi yapışmış
dört açılan gözümde.

Görülmemiş giysilerle
yürüyüp gideceğim güneşler altında
tutuşturacağım bedenimi herkesin sevdiği
ve tıpış tıpış yürüyecek tasmayla önümde

Napolyon

fino köpeği gibi.

Açılıp saçılacak toprak bir kadın gibi önümde
uçarı bir kuşkuyla titreyip etine kadar.

Nesneler yaşama kavuşur—
kımıldar dudakları
ve çene çalar:
«Fötnof, fötnof, fötnof».

Birden
karardı hava
ve fırtına bulutları
bütün gök sallandı durdu.
Beyaz işçi yığınlarına benziyordu onlar
öfkeli bir grev ilan eden bütün göğe.

Korkunç bir gürültü koptu buluttan
ve sümkürdüler kocaman burunlarıyla yeğin
ve değişti göğün yüzü birkaç saniyede
yüz ekşitmesiyle Demir Bismark'ın.

Ve biri
takılıp kaldı bulutun kanadına
uzattı elini bir kahveye—
özdeş anda
sevecen bir kadın yüreği
ve kıyıcı ateşle yakma gibi.

İnanıyor musunuz
kahveyi okşadığına güneşin
bu akşam?
Değil, general Galilfet
kurşuna dizen başkaldıranları!

Eller yukarı bütün üşengenler
alın bıçakları, taşları, tabancaları
ve siz bütün kolsuz sakatlar
dövülürsünüz danimarka kafataslarıyla!

Buyurun bütün açlar
terleyenler
kuşkulananlar
kalbura dönenler yoksulluk içinde

Buyurun!
Bütün pazartesi, salı
kanlı bayram günlerine boyayacağız sizi!
Bıçaklar toprağa bulanacak anılmak için
kim hayvanlaştırmak isterdi onu!
Toprak
besiye çekilen bir sevgili gibi
Rothschild gibi bilmek istemeyen daha çok!

Bırakın dalgalansın bayraklar kurşun ateşinde
bütün bayram günler dalgalanan—
as domuz kasaplarının kanlı iskeletini
taa tepeye, sokak lambaları direğine.

Yemin ettim
kapanıp dizlerine
kestim bıçakla
sürükledim ardından
beni ısırın diye

Kızıl, La Marseillaise gibi gökleri sarstı
ölüm savaşında günbatımı.

Delilik şimdiden.

Hiç bir şey olmayacak.
Gece düşecek ve oburca
çığneyip yutacak
karanlık pisboğazlıkta.

Bak
gök yeniden buz kesiliverdi
bir avuç gümüş yıldızla ihanete batmış.

Geldi o.
Gurul gurul içiyor Mamay gibi her şeyi
oturuyor ağırca arkaüstü kente
Gözlerimiz delik açamaz bu gece
daha kara Azef'ten!

Yığılır kalırım bir meyhane köşesinde
ben ruha, boğulur şaraba örtü
ve görürüm
o kadının değirmi gözlerini masada
Yedi kendini yüreğimde Madonna'nın bakışı.

Neden bağışlıyorsun meyhanecilere mum
utkundan

örneğe göre boyanan?
Görüyor musun
yineleniyor burda özdeş tarih:
Barabbas yeğleniyor
Golgatalı oğluna.

Belki taşıyorum bilerek insan yığnında
bir yüz, değil daha yeni başkalarinkinden
Belki
bu en güzeli
bütün oğullarının
ben bu.

Ver
çabuk ölümünü zamanın

kendi sevincinde küflenmeye başlayanlara
büyümeye başlasın çocuklar burda yanyana
oğlanlar baba olsun
ve kızlar gebe.

Ve yeni doğanlar ülkemizde
büyüyüp ak saçlı bilgeler olsunlar.
Ad olarak verecekler bir gün onlar
doğan çocuklarına
başlıklarını şiirlerimin.

Belki benim İngiliz İmparatorluğu
ve hiç paslanmayan makineler üstüne yazan
en güncelinde bütün incillerin
on üçüncü havari.

Ve bağırdığım zaman
yüzsüzce, bütün gücümle—
her saat başı
ve sabahtan akşama—
İsa belki duyacak nasıl güzel koktuğunu
Unutma Beni çiçeğinin ruhumda.

IV

Bariya! Mariya! Mariya!
bırak içeriye beni Mariya!
Böyle duramam sokak ortasında!
İstemiyor musun?

Sen bekliyorsun
delik deşik olsun diye yanağım
denendi herkesce
solukluğu yüzün
geleceğim fısıldayarak
dişsizler gibi geveleyip
var bugün
«olağanüstü, doğru düşüncelerim».

Mariya
görüyorsun
daha şimdiden kambur sırtım.

Sokağın aşağısında
insanlar bakıyor küçücük odalardan
iri kursaklarının üstünden
kırk yıl acıyla pişmiş
ve alaylı gülüşleri onların
dişlerinin arasında
hiç de öyle değil
kuru ekmek taneleri görülür dünden.

Kaldırımlar ağladı yağmurdan
solgun gölcüklerle çevrili
üstübaşı ııslak bir serseri
yalıyor yolların taş cesetlerini
ve ağaran kaşlarda
evet! buz çubuklarının
kaşlarında gözyaşları
evet! suborularının gözkapagından dökülen
yaşlar

Yaladı bütün yayalar dilini yağmurun
ve her ekipaj ısıttı yağlı bir atleti:
yenip yutulan insanlarla
çatladılar
ve yağ sızdı çatlaklardan
ve dışarı aktı ekipajdan
bayat pirzola ve çiğnenmiş köfteler
bellisiz bir kaçışta.

Mariya!

Onların yağlı gözleri
yumuşak bir adla nasıl delinecek?

Kuşlar

öterek dilenir

uyumlu bir sesle sunar yalvarısını

ama ben Mariya

bir insanım etten ve kemikten

veremli bir geceyle öksüren, elinde Prensniye
Sokağı'nın

Canlı bir insan mı istediğin Mariya?

Bırak içeriye beni Mariya!

Tutacak zilin koncunu titreyen parmaklarım!

Mariya!

Yabani otlar sarmış yolun otlagını ansızın.

Boynuma geçmiş ipi halk yığınlarının.

Aç kapıyı!

Canımı onlar acıtan!

Bak-gözlerime

kadın şapkası iğneleri batırılmış!

İçeri aldı sevgili beni.

Çocuğum!

Korkma

kalın boynumda

terli kadın göbeğinden bir dağ yaşam boyunca—
çekiyorum

bu tertemiz aşkları milyonlarca

ve milyonlar milyonlarca kirli orospular

Korkma

yalnız bir kez daha

bastıracağım kendimi binlerce kadına

eriyen karlarında inançsızlığın

-Mayakovski'nin bütün sevgilileri!—

bu çılgının yüreğinde

dörtmala gidiyor bütün bir çarice soyu.

Yaklaş Mariya!

Çıplak ve utanmaz

ya da titreyen bir korkuyla

sun çiçeklenen dudaklarını bana:

hiç yaşamadık Mayıs için, ben ve yüreğim

bu hayatta yaşadık

yalnız yüz kadar Nisan var.

Mariya!

Tiyana'ya şarkısını söyledi sonelerinde ozan

ama ben

bir insanım

büsbütün etten

ve yalvarıyorum bedenine

hristiyanların yalvardığı gibi:

«Sun bize bugün
günlük ekmeğimizi.»

Sun bana Mariya!

Mariya!

Unutacağım diye korkuyorum adını
bir ozan olarak unutulmaktan korkuyorum
bir sözcük
doğdu gecelerin işkencesi gibi
(Tanrıyla eşitlik ve onun gibi büyük.)

Bedenini

sevip koruyacağım
er gibi
savaşın öldürmüştüğü
yığın yığın
ve hor görülmüş
bu bacadan korkuyor kendisine kalan.

Mariya—

istemiyor musun?
İstemiyorsun!

Ha!

Bir kez daha
yash ve üzgün
al yüreğimi
kanıyor gözyaşlarım
ve taşı onu
köpek gibi
taşı köpek inine yeniden
tiren çiğnemiş gibi ayaklarını.

Yol şenlenecek yüreğimin kanı saklayınca
çiçek gibi takılacak tozuna yağmurluğumun.
Güneş bin kez dans edecek çevresinde dünyanın
Herodes'in kızları gibi
başı çevresinde Jean'ın dans etti.

Ve dansları sona erince
yaşamının yettiği bütün o yıllar
uzanacak yolum babamın evine
kan damlalarıyla kaplı, milyonlarca.

Öne doğru uzanacağım o zaman
gece uçurumunun kargaşalığıyla sarmaş dolaş
ve alçak gönüllülükle
kolunu tutacak
ve şöyle fısıldayacağım kulağına:

—Dinleyin şimdi Bay Tanrı'yı!
yorulmadın mı
her sabah her akşam
gözleri yaşartmaktan bulut reçelinde?
Biliyor musun
bir karuselde olduğumuzu
çevresinde bilgi ağacının iyi kötü!

Her yerde var olan sen, her dolapta var olacaksın
ve biz böyle şaraplar koyacağız masaya
kaybolur havari Petrus bu başdönmesiyle
ve başlar ki ka poo dansına.
ve dolduracak cenneti Evalar yeniden:
Sen buyur yalnız—

ve ben
bir şey düşünmeden
koşturacağım ardından en güzel kızların
bulvarda

Bunu mu stiyorsun?

Değil mi?

Sallayıp iki yana şaşkın başını
ve çatıyor musun uzayan ak kaşlarını?
İnanıyor musun
arkanda
o kanath şeytan
biliyor mu en küçük şeyleri aşk üstüne?

Ben de bir meleğim budur ne olduğum—
benzetti beni gören uysal kuzuya
baş eğmem bundan sonra bir kısrağa
güzel vazoları Sevres işkencelerinin
Sonsuz güç kollu ve ayaklı, sendin bizi koruyan,
gören bizi
başımız var, konuşan ve dinleyen—
sunamaz mıydın bize
acı çektirmeden sevişmeyi
öpüşmeyi, öpüşmeyi, öpüşmeyi?!

Sonsuz bir Tanrı olduğuna inanıyordum senin
ama sen yalnız acınacak bilisiz bir tanrı çocuksun.
Bak, boyun eğiyorum
ve çekiyorum kundura bıçağını
koncundan çizmemin.
Seni kanath şarlatan!

Kal cennetinde!

Korkunç tüylerinle çirpin dur, yat orada!

Seni günlük kokulu hayvan, alıp atacağım seni
burdan Alaska'ya!

Bırak beni!

Kolay kolay beni durduramazsın.

Dingince göstermek istiyorum birkaç şey—
ne yalanım var
ne de haklıyım.

Bak

devirdiler yıldızların başlarını
ve her şey kanıyor göksel kıyımla!

Merhaba!

gökyüzü!

Çıkar şapkanı üzme bizi

Geliyorum!

Suskunluk.

Evren uyuyor

bu dev kulak eğik hayvan ayaklara
yıldız pençeli kıvılcım saçan.

OMURGA FLÜTÜ

Lili Yuryevna Brik'e

Giriş

Hepiniz için,
sevinç bulmuş olduğum ya da bulduğum
ve koruduğum ikon resimleri gibi ruhun
şiir dolu kafamı yükseltiyorum
bir şarap bardağı gibi masadan.

Düşündüm arasına
iyi olacağını
sona erdirmeyi bir kurşunla.
Nasıl olursa olsun,
bugün sunuyorum
en son konseri içten çekilme selamımı.

Hafıza!
Burda sokulacak onlar beynin salonuna
dolu gözleriyle ışıldayan kahkahaların
sonsuz kuyrukları hepsinin, sevdiğim.
Düğün giysilerine bürüneceğiz bu gece.
İşiyacak sevinç bedenden bedene.
Bu gece, bu gece hiç unutulmayacak.
Çalacağım, ayağa kalkıp
kendi omurgamı flüt gibi.

I

Çiğniyorum kilometrelerini yolların saklayan
adımlarla.
Nereye gidebilirim içimin cehennemi tutuşunca?
Göksel Hoffman mıydı o biri ozan olan
seni bulan, lanetlenen kadın?

Yollar çok dar sevinç kasırgalarına.
İnsanlar kusuluyor donanmış eğlencelerden.
Düşünüyorum.
Düşünceler başımdan aşkın
kan tümsekləri gibi, sayrılı ve pıhtılaşmış.

Ben,
bütün eğlencelerin tansık ustası,
yok biri eğlenceye gidəcək benimle.
Daha iyi olurdu sokağa atılmam
ve parçalamak kafamı taş Nevskiy'e karşı!
Sövüp saydım.

Bağırdım var olmadığını tanrının,
ama soktu elini tutuşan Cehennem'e tanrı
ve bir kadın çıkardı
dağ gözünde kımıldadı
ve buyurdu bana:
sev o kadını!

Tanrı memnun.
Sonsuz göğün altında
yitirdi yaşamını acı çeken bir insan.
Tanrı avuçlarını sürüyor yukarıda.
Tanrı düşünüyor:
bekle sen, Vladimir!

Bilmeyim diye
kim olduğunu
sürdü
insancıl notalar piyanoya

ve gerç k bir koca verdi sana.

Gelirsem birden yatak odası kapısına
ve ha larsam işlemeli örtüyü üstüne göbeğinin,
biliyorum
duyulmaya ba lıyacağın yanık et kokusunun
ve şeytan t tecekti kükürt gibi.

Ama ko turdum dört yanıma
sabah erkenden, bir sevgili kaçırmış olmandan
korkarak.

 ığlığımı biledim tertemiz dizelerle
yarı deli bir cevahirci gibi.
Kağıt oynansaydı!
 alkala boğazını
kuruyan yüreğini köpüklü bardakla.

İhtiyacım yok sana!
Benim olası istemiyorum!
Biliyorum
Ölüm çarçabuk
alıp götürecek beni.

Var olduėun gerç kse, tanrı,
sen  rm ssen yıldız göğü halısını,
bu acı i kencesi,
kötüye giderse her gün
sence buyurulmu sa cezalanmam,
as kendini tanrı yargıç zinciriyle.
Bekle ziyaretimi.
Tam zamanında geleceğim
ve gecikmeyeceėim.

Dinle beni,
Büyük enkizisyoncu!

Ağzımı bıçak açmıyacak.
Bir çılgık bile
kopmayacak paramparça dudaklarımdan.
Bağla beni kuyruklu yıldızlara yabancı atlar gibi
bırak yollarına gitsinler
ve parçalasınlar beni kanatlarında yıldızların
Ya da şöyle:
ruhun boş ve çıplak
yargına sunulunca—
uyuşuk ve yürekler acısı—
atabilirsin bir ağ gibi Samanyolu'nu
üstünden bir direğin ve asabilirsin beni.
Yap istediğini.
Dört parçaya ayır beni.
Ellerini yıkayacağım, suçsuz
Yalnız bir şey—
al götür o lanetli kadını
sevgiliye yaptığın gibi!

Çığnıyorum kilometrelerini yolların saklayan
adımlarla.
Nereye gidebilirim içimin cehennemi tutuşunca?
Göksel Hoffman mıydı o biri ozan olan
seni bulan, lanetlenen kadın?

Gök de
unutan maviyi dumanlar yüzünden
ve bulutlar da, delik deşik göçmenler yellerde

son aşkımla parlayacak
tutuşuncaya değin kızıl yanakları gibi
veremlilerin.

Sevincim bastıracak alarmı ve bağırışını
yığınların, evlerini unutan nerdeyse.
İnsanlar,
dinleyin!
Çıkın korkuluklardan, çukurlardan
Sonraya bırakın bitirmeyi savaşı.

Sürse bile
çarpışmalar Bachus orgları gibi
yitirmedi gücünü aşk sözcüğü.
Sevgili Almanlar!
Taşıyorsunuz dudaklarımızda
Gretchen.i Goethe'nin Faust'undan.

Fransız
gülerken öldürülüyor süngüyle
ve gülerken parçalanıyor vurulan uçman
düşündükleri zaman
nasıl öptüklerini dudaklarını
ah Traviata.

Yüzyıllar çiğnedi en tatlı meyveyi
ama tükürüyorum.
Zamanı şimdi kapanmanın yeni ayaklara!
Türkümü söylüyorum bugün
şüslenip püslenen bir kadına
kızıl saçlı.

Belki de bu süngülü günlerden
tanık olunca yüzyılların sakalı
kimse kalmaz
yalnız sen
ve ben
koşarız ardından senin kentten kente

Buradan çok uzaklara gideceksin
gizlenmek için suskunluğunda gecelerin—
yanan sokak fenerlerinden Londra sisiyle
ulaşır sıcaklığı sana tutuşan öpüşlerimin.

Kervanlarını süreceksin ateş çölleri ortasından
aslanlar dolaşan—
ben
sereceğim ayağının altına Sahra'sını
yangın sıcaklığı yanaklarımın.

Ve görüyorum seni, gülen ve meraklı
sık toreadorun oyununu
kıskançlığım
fırlatılacak birden halk yığınlarına
can çekişen boğanın bakışından.

Dalgın adınlarla köprüye gidiyorsun—
ve düşünüyorsun,
her şey iyi orda, aşağısında ırmağın.
O zaman görürsün
çürüyen dişlerimi ışıyan suda,
altında Seine köprüsünün
benim.

Bir başkasına değişiyorsun ateşli koşucuları
Ateşler içinde Sokolniki ve Strelka.
Görüyorsun ozaman beni yüksekten gözkırpan
ay gibi, çıplak ve batık acılara.

Güçlüyüm
ve gerekince bana
buyururlar:
öleceksin savařta!
Dudaklarımda donup kalır sonuncusu
adın olur
paramparça olunca mermilerle.

Neler gelecek başıma?
Azize Helena?
Ya da imparator tacı mı giyeceğim?

Dörtmala aştım yaşam dalgalarını,
— çar yüzünden Evren üstü
ve yaşam boyu hapislięe
aday olabilirim.

Benim ilk buyrultımı
çar olarak atanınca:
•Bas günışığı paraları bütün
çariçenin yüzü gibi!•

Irmaklar akar kuzey rüzgarlarıyla orda
ve soluklařır bütün dünya tunduralarla
zincirlerime kazıyacağım adını Lilya
ve öpeceğim onlar parçalanıncaya kadar

Unutuverdin göğün maviliğini
ve kabarıyor sırtın
kükreyen kaplan gibi.
Duysana
bir aşk tutuşuyor belki son defa
ateş kızılı yanakları gibi veremlilerin.

3

Unutacağım ne varsa; yılı, tarihi, günleri
kapa beni yapyalnız, bir yaprak kağıtla odama,
insanüstü bir büyü koşup gidecek ileri
sözcük sözcük çalkalanmış acıların akımıyla!

Bugün, size gelince
korkuya kapıldım birden—
değildi beklendiği gibi her şey.
Bir şey vardı ipek bükümünde giysinin
ve güzel kokusu tütsünün havada.
Sevinçli misin?
Ve soğuk yanıtın:
«hem de nasıl».
Kuşkumu çoğaltıyorum, ateşimi tutuşan dörtmala
usun engelleri parça parça oluncaya.

Duysana
ne yapsan teni
kendinden ayıramazsın.
Bu korkunç sözcüğün lavı fışkırsın!
Bütün kasların
borazana dönüyor

oparlör gibi:
her şey bitti, her şey bitti, her şey bitti!
yanıt ver şimdi,
bin çeşidiyle yalanın
yoruldum artık
(Nasıl geriye dönebilirim bu durumda?)
Yeni açılan iki mezar gibi
gömülü yüzüne gözler.

Mezarlar genişliyor
Dibi yok derinliğin.
İnanıyorum
düştüğüme günlerin tribününden.
Bir ip gibi gerdim ruhumu uçuruma,
ve dengeliyor onu, oynuyorum sözcüklerle.

Biliyorum,
yıpranıp aşındığını aşk yüzünden
yorgun düşmüş beni taşıya taşıya.
Dön gel benim ruhum, yorulmuş gibisin.
Eğlenceden uzak değil beden, yürek bilsin.

Biliyorum,
parayla bulunur bir kadın çoğuzaman.
Zararı yok,
benim'çün daha iyi
Paris giysileri yerine
seni giyinmem sigaramın dumanlarıyla.

Sevgimi
bir havarisi gibi geçmiş zamanın,
yayacağım ülkeye binbir yolla.

Bir ta taşıyorsun, dövdiğü yüzyılların
sözcüklerimin parladığı
bir kasın gökkuşadı gibi.

Pyrrhus gibi, fillerin yardımıyla tonlarca
başardı yengiyi
ıgınedim beynini deha adımıyla.
Boşuna.
Sensin direngen olan daha.

Şimdi
sevinebilirsin,
şurada lit de parade'lıların senin
şimdi
karasevda egemen olan,
ve ben koşmak istiyorum yalnız en yakın kanala
ve sokmak başmı çeneleri arasına suyun.
Dudaklarını sundun bana,
öyle kalın ve soğuk
hafifce dokunamıyorum titremeden onlara
günah çıkaran gibi dizlerine kapanınca
ve örtüyor öpücüklerle manastırın yaş duvarlarını

Kapı vuruldu.
Girdi içeri
ıpsıslak sokakların sevinciyle.
Ben
iki para oldum inleye inleye.
«İyi!»
diye bağırdım.
«İyi!»

Gidiyorum!

Kadın gitmez.

Yer bırak ipeğe

ufacık kanatlar için giysi dikersen ona.

Dikkat et, uçar o kadın arasına kendi başına.

Değirmen taşı gibi as boğazına

bir inci kolye!»

Ah, bu

gece!

Daha sert, daha sert kuşku çektim boğazımda.

Gözyaşları, kahkahalarım

oda buruşturdu yüzünü.

Ve tutuştu yüzün benimle taşıdığım

halıda, ıslıl ıslıl gözlerinle,

biri yeni bir Byalık düşlemiş gibi

Sion gelini gibi göz kamaştıran çariçeler.

İşkence

dize kapanmaya zorladı beni

bulduğum durum içinde.

Kral Albert,

kaybeden

bütün kentlerini,

şımarık bir adgünü çocuğu yanımda.

Çiçekler, otlar yeşerecek güneşler altında!

Bahar canlılık getirecek!

Bir istek kalıyor benim için yalnız—

boşaltmak bir maşrapa şiiri son yudumda.

Yüreğimi çalan sen,

soyup soğana döndüren,

ve yıkımlara salan ruhumu,
kabul et bu şiiri, soruyorum
yazdığım bu son şiir mi, değil mi diye.

Bir bayram gibi süslenecek işte o gün
bir haç için bu büyüün benzediği.
Bak,
en sonunda başardım
kağıda mihla beni sözcük çivileriyle.

1915

RUSYA'YA

İşte geliyorum
bir devekuşu denizin öbür yanından
şiir kanatları ve uyaklı sözcüklerle.
Gizlemeye çalışıyorum başımı, budalaca
ve sokuyorum gagamı bayram giysilerime.

Değilim ben senden, karlı örnek ülke.
Ruhum,
çok daha arasına tüylerimin!
Bir başka anavatan görünür bana o zaman,
Görüyorum
bir yaşam, tutuşan güneyde.

Bir ada boğucu sıcaklığıyla.
Hurmalar bir vazoda.

«Aloo,
çık yoldan!»
Burda da çiğneniyor düşlem.

Ve yeniden
bir yeni sığınağa
dakikaların kumuyla örülecek adımlarım.

Dönüyor birkaç kez—
Isınır o belki,
yoluna gitmek en iyisi
Eğiliyor öbürleri pohpohlarla.

«Ana,
anaaa,
yumurtluyor mu?»
«Bilmem, kuzucuğum,
öyle muhakkak.»

Evler bıkıyor.
Uzayıp gidiyor yollar.
Su serpiyor soğuk üstüme tahta kaplardan.
Parmaklar ve duman deler beni
yürür giderim yıllarca orda.

Yaklaş bana, tut beni buz kesmiş elinle!
Yol tüylerimi, tıraş bıçağıyla yelin.
Başımı alıp gidebilirim,
bir yabancıyı uzak bir ülkenin,
aralık aylarının çılgınlığında.

1917 (?)

**GÖRÜLMEMİŞ BİR OLAY BAŞIMDAN GEÇTİ!
VLADİMİR MAYAKOVSKİ,
KIRDA BİR YAZ**

(Puşkino, Akula Dağı, Rumyantsev
kulübesi, 27 mil uzakta Yaroslav
demiryolu)

Günbatımının yüz kırk güneşi patladı
haziran sonuna gelince,
çok sıcaktı
öyle ki sıcak terledi—
kırdan başıma geldi bu benim.
Akula Dağı'nın sırtındaydı
küçük Puşkino köyü
bir kambur gibi
ya da bir çığ
tahtalar, eğik çatılar ve sefahetin.
Ve ötesinde köyün
bir delik.

Bu delikti
güneşin yuvarlanıp battığı
yavaş ama güvenli
kimse görmediği zaman.
Ve ertesi günü
görülür yükseldiği
yeniden

ve boğar yeryüzünü ıslık çağlayanına.

Her gün

aynı şeydi

çıldırıncaya kadar ben.

Lanetlendim en sonunda.

sararıp soluyor her şey dehşetle,

evet, bağırdım güneşin yüzüne:

«Kalk ayağa

ceheennem gezintinle!»

Güneşe bağırdım:

«Seni uyusuk meteliksiz!»

Şuraya uzanıp uyuyorsun bulutun yatağında

ama terliyorum kış yaz

afiş resimleri yapa yapa!»

«Dinle!

Bekle biraz, üslu

soruyorum

bir fincan çay içip

içmeyeceğini bende?

Gelemem!

Ne denli umutluydum!

Gülümsüyor güneş

ve bana geliyor tarlalardan

ışıklı dev adımlarıyla.

Göstermek istemiyorum

ne denli korktuğumu

ve geri çekiliyorum yavaşça.

Gözü daha şimdiden şurdaki bahçede.
Bahçede o ve kımıldıyor buraya doğru
Pencereler,
kapılar,
yarıklarla
ışık saçıyor yığın yığın;
soluk alıyor
ve konuşuyor kalın sesiyle
«İlk olarak
söndürdüm bugün ateşimi
yaratılıştan beri.
Senin düşüncendi.
Çayı böyle ko,
özan, getir reçeli!»
Aktı gözyaşları.

Sıcak birini delirtebilir,
ama diledim ondan gelip
oturmasını yanına semaverin.
Lütfen
oturun, benim aydın dostum!»
Hay kör şeytan, nerden aldım ona
bu bağırma korkusuzluğunu.
Şaşkın şaşkın
çöktüm bir köşedeki kanepeye
yolda kalmaktan korkarak.
Ama bir dost parıltısı vardı onun, güneş,
ben bile ışıdım
önünde bu dost göknesnelerinin

ve sandalyede bi geldim bi gittim.
Sonra başladı konuşmamız
şurdan burdan
işim üzerine Rostaplakatlı,
ama güneş dedi:
-Sakin ol
ve sevinçli,
ağıra alma bunu çok
İnanıyor musun
kolay olduğunu dolaşmanın

ve ışık yaymanın?
İnanıyorsan, dene bir gün!
İnsan gider ve gider
gitmeye söz verdiği gibi,
insan dolaşır ve aydınlatır gücü yettiğinde.
Oturup gün ağarıncağa değin konuştuk sonra—
eskiden gece diye adlandırılana.
Hiç de karanlık olmadı ama bugün.
Attık sanları ben ve dostum
ve inandık birbirimize
dostça okşadım onu
ve o yayıp sıcaklığını
dedi şöyle:
-Biz arkadaşız
biz ikimiz,
ozan, bırakın gidelim
ve yayalım ışık, bulanık
bu evren üstüne

İşinim var benim ışıyacak
ve ozan sen
ışıyabilirsin
şairlerinle.»

Gölgelerin bölmeleri, gecelerin hapisane duvarları
düştü vuruşlarıyla güneş çiftelerinin.
Şiir ve ışık karmakarışıklığı
ışıyacak günler ve geceler boyu.
Güneş yorulduğu ve uyku esriği gece
yatağına gitmek istediği zaman
ben kalkarım,
ve ışıyım bütün gücümle
ve yeni bir gün olur.
Işık her yerde
sonsuz
bitinceye kadar günlerimiz yeryüzünde!
Işık,
uykusuz ve kuşkusuz!
Bu benim gizim - ve güneşim!

1920

BU KONUDA

Ona ve kendime

Hangi konuda - bu konuda?

Bu konuda,
boşuna
ve özel,

tatsız tuzsuz konuşulanlar

en az beş kez şarkılarda

dönüp durdum afişlerle ozansî bir sincap gibi
ve dönmek istiyorum orda, bir kez daha.

Bu konu

öğütülüyor şimdi

budist dua değirmenlerinde
ve biliyor zenci bıcağını efendisine.

Ve Merih'te varsa

bır tek insancıl yürek

başladı o da

gıcırdamaya

tam

bu konuda

Bu konu gelecek,

itele cılızı sandalyesinden

kolları kağıda bastırsın

ve buyur ona:

—Yaz—

Ve şarkı

yuvarlanacak dalga dalga şiirlerde

güneşe karşı

yükselince bir çığlıkla kağıt kartal gibi

Bu konu gelecek

bir telefon sesi gibi mutfağından,
dön geri

ve kaybolur mantar şapka gibi ormanda,
ve devce

duruyor orda bir saniye

ve düşünüyor sonra umut bir yığına,
gömülü kağıtların hışırtı dalgalarına.

Bu konu gelecek:

—Gerçek!—

homurduyor bunu.

Bu konu gelecek:

—Güzellik!—

buyuruyor bunu.

Eller

çivilenmiş olmasına karşın

işte bu son vals mırıldanıyor haçtan.

Tutuklayacak bu konu uçan abeceni—

baskıya inanılır güvenle!—

ama birden olur

—A—

daha yanaşılmaz Kazbek'in kendisinden.

İştahını kaybediyorsun

ve sıkıntıya boğulur uykun.

Bu konu gelecek,

yıpranmayan bütün durumlarda,

ve yalnız diyorum:

—Yalnız beni göreceksin şu andan itibaren!—

Ve yalnız şu görülür,

bir bayrak gibi tutulacak bu

ve kutla bütün dünyada ipek alı yalazlarını.

Bu konu kurnaz!

Dalar derine bütün deneyimlerle

ve gömülür duygulara

ve delice

—unutabilsen bunu!—

sarsıyor bu seni

birakıncaya değin ruhun tenini.
Genişleyip geldi önüme bu konu,
buyurdu:

—bırak şuraya

dizginlerini günlerinin!—

dik dik baktı eksitip yüzünü günlük yaşamıma
ve attı bir yana insanları, bizleri.

Bu konu çıktı birden,

silip süpürdü öbürlerini yaşamımdan
ve yalnız kaldım

ve bölünemez kaldı yakınımda.

Bu konu yaklaştı boğazıma bıçakla.

Bir demirci!

Çarpıverdi şakağımdan yüreğime.

Bu konu çekti günü karanlığın küresine.

Vur - diye buyurdu, yüzüm sararsa da.

Adı

bu

konunun:

.....!

DEADİNG HAPİSHANESİ BALADI

I

Ayaktayım - anımsıyorum.

Parıldadı öyle.

Ve bu

adlandırıldı o anda

Neva diye.

(Mayakovski - «İnsan»)

Balad ve Baladlar Üstüne

çok eski bir sanat baladlar sanatı

ama sözcükler yanarsa,

ve sözcükler konuşur yanan şey üstüne,
balad olup çıkar yeni zamanlara.
Lubianka Geçidi.

Vodopyani Sokağı.

Sahne

işte.

Burada

bir fond.

Yatakta kadın.

Uzanmış.

Erkek.

Masada.

telefonumuz.

Bu bir balad «erkek» ve «kadın» üstüne.

Öyle pek modern değil.

Ama en kötüsü

o «erkek» benim

ve o «kadın»

âşık olduğum

Bir hapisane mi?

karmakarışıklık.

Noel akşamı. Koruyucunun doğum günü.

Neden pencerelerin parmaklıkları yok?

Sizi ilgilendirmez.

Bir hapisane, diyorum.

Bir masa.

Ve masada son ekin sapı.

.....

YILDÖNÜMÜ
ALEKSANDR

BIRAKIN KENDİMİ TANITAYIM—

MAYAKOVSKI

Uzat elini bana!

İşte göğsüm.

Dinle, bir vuruş değil, ama bir ah;

Bir aslan olan sen

evcilleştirildin eniğe,

tedirgin ediyor bu beni.

pek çok

binlerce ton

dinleniyor şaşkın

derisinde başımın.

Aşağı indiriyorum seni kürsüden.

Söyle erinçsiz kılıyorsam.

Sıkıyor mu elim?

Acıtıyor mu?

Bağışla beni.

Senin gibi

benim de

sonsuzluk önümde.

N'olur o zaman

kaybedersek

bir iki saat?!

Bırakın

su gibi

gidelim ileri,

bahar gibi—

taşasız

ve özgür!

Gökte

gider Ay

öyle diri, görkemli,

tek başına

kendi

tehlikesiyle.

Serbesim

şimdi

ben

aşktan

ve afişlerden.

Karasevdahı derisi gibi dışarı uzanık

uzanmış ayı

pençeliyor parketi.

Kolay

denetlemesi

düz olmadığını dünyanın—

otur yalnız

kıçının üstüne

ve kay gitsin.

Hayır,

kendimi kaptırmayacağım karasevdaya,

ve konuşmayacağım biriyle

istemiyorum konuşmak da.

Ama bu yardım etmez

uyuğun solungaçlarının

açılmasına arasıra

bağlanan bize

şiiir-in-kumlu kıyılarında.

Düşlemek tehlikeli

ve aynı plansız düşlemin imgeleri.

Yığınlar burada günlük işleriyle

yapılması

zorunlu.

Fakat arasıra

yaşam gösteriyor

yeni boyutları,

orda süprüntüler arasında

bulunabilir

önemli bir şey.

Şiiire

karşı çıktık zaman zaman

süngü saldırısıyla,

dil avcılığıyla

tam ve çıplak.

Ama şiiir

hinoğlu hin iblisçilik:

orda var o yalnız—

yapılacak bir şey yok bunda.

Örneğin

al şunu—

konuşacak ya da kusacak mı?

Yangın sarısı bıyıklarla

ve düğmelerle açık mavi,

İncilsi

Nebukadnessar—

«Koopsocks» şeker külahı.

Sun bize kadehil

Biz

bir şişe açabilir
ve acıyı boğabiliriz

şarapla,
ama bak—

geliyor

Kırmızı ve Beyaz Yıldız Hattı yüklü
tepe tepe

her çeşit vizeyle.
Senden hoşlanıyorum—

sevinçliyim

aynı masaya oturmaktan..

Esin perisi

ustaca yönetir seni

diliyle.

Nasıldı

dedi Olga

kitabında?...

Hayır, değil Olga!

Onegin'in

mektubuydu Tatiana'ya.

—Kocanız

tiridi çıkmış,

çirkin ve budala,

benim olacaksınız, seviyorum sizi,
de böyle şimdi bana

şu anda

sizinle karşılaşabilirsem, yalvarıyorum.—

Çok şeyler oldu:

mektup, pencere altında bekleyiş,
donmuş titrek sinirler.

Ve insan
acıya dayanamayınca—
işte o zaman
Aleksandr Sergeviç,

çok daha kötü

Aloo, Mayakovski!
Defol güneye!

İşkence et
yüreğine uyaklı şiirli—
şimdi

aşk da suyunu çekti,
sevgili Vladim Vladimiç.
Hayır,

yaş değil hakkını alan!
Sıkarsam bedenimi
göreceksiniz

baş edebildiğimi, ne denli kolay ikiyle
ve kanım uyanırsa
üçle bile.

Daha çok
b-i-r-e-y-s-e-l olduğumu söylerler!
Entre nous...

sansür çizmesin altını,
bildirmek istiyorum size:
şu da

birinin gördüğünü söyleniyor
iki sevgili
üyesini Yürütücü Kurul'un.
Bu
kulaktan kulağa dolaşan
bugünlerde.
Aleksandr Sergeviç,
ışıtme gevezeliği
Belki
ben
bir tekim
gerçekten sızlanan
sen değilsin
canlı bizde bugün.
Ben
seni
tanımak isterdim
yaşamın içinde.
Yakında
ben de
ölecek
ve dilsiz kalacağım.
Ölümden sonra
hemen hemen
yanyana olacağız.
Sen P'nin
ve ben
M'nin altında.
Kim var aramızda?
Sen kiminle birlikte olacaksın?
Büsbütün
yoksul
ozanlar ülkesi benim.

Aramıza

—ne yıkım—

Nadson giriyor.

Dileyelim

göçetmesini

bir yere Z'nin yanma.

Ama Nekrasov,

Kolya,

mutlu Alyoşa'nın oğlu—

pir kağıt oyununda

ve şiirler,

oldukça .

güzel.

Tanıyor musun?

O

sevimli

biri.

O

bizim takımdan—

o orda kalsın.

Ama çağdaşları?

Yerin doldurulmaz

onların örneği en azından

Bir esnemedede

vuruşuyor

çeneler bir karış!

Dorogoçenko,

Rodov,

Kirillov,

Gerasimov—

ne denli

baygın tekdüze satırlar!

Fakat Yesenin,

ve tüm coşkulu köylüler.

Ah!

kibar

cilalı eldivenli bir inek.

Bir kez dinlenebilir...

balalayka eşliğindel
Yaşamak için de
ozanlar
ustalaşmak zorunda.
Biz güçlüyüz
bir şişe içki örneği Poltava'dan.
Ya o Bezimenski?!
Değil en kötüsü, fakat...
benziyor daha çok
bir çeşit kahveye.
Ama
bizim
Aseyev'le
Kolka'mız var.
O yetişir.
O benim
tıp demiş burnumdan düşmüş
İvedili davranmalı
elinden geldiği kadar!
Aile küçük,
ama bir aile.
Yaşasaydın
yapacaktım seni
LEF-redaktörü.
Kışkırtıcı şiirler bile
yazmayı
salık verecektim.
Bir kez gösterecektim yalnız:
—işte böyle
yapıyor insan...
Sonra başgelirdin—
biçem
duygunla.
Elde ederdin
«Moskova Tekstili»ni.

Sonra bir dam veririm sana
GUMS-mağazasından

reklamla katkıda bulunan.
(Tanımak için kendini

evimizde
peltekçe okudum bir koşuğu

ve uyaklı tabi.).
Şimdi sen

zorlanacaksın
vazgeçmeye şiirlerinden.

Kalemlerimiz

şimdi

süngüler

ve sivri dirgenler.

Daha ciddi «Poltava»dan

devrim çarpışmaları
ve aşk

daha görkemli

Onagin'in aşkından.

Dikkat et Puşkincilere. Yaşlı beyinli Puşkin
törpülüyor tüyleriyle

kendini

çok eskimiş.

—Doğru, der

LEF

buldu

Puşkin'ini.

Tutar yarışmayı o—

Derzavin'le...

böyle yenilmez biriyle!

Seni seviyorum

ama canlı

ve mumyalı değil.

Sen de

fırtınalı yaşadın

günlerinde

sen bağı olmadan önce

ve cilalı antolojiye,

bu inandığım.

Afrikanlı!

Cehennemlik Anthes!

Sosyete numaraları.

Ona sormalıydık:

Hangi aileden geliyorsun?

Neyiniz vardı

devrinden önce?—

Sonra bir duman çıkmadı ondan.

Ne gevezelik,

bununla birlikte!

Dümdüz ruhçuluk.

Bir efendinin kölesi,

demek gerekse...

bir kurşunla delik deşik...

Değil

bugün de

bunalıma uğramış

ırz düşmanı kişiler

ardından koşar

karılarımızın

İyiyiz burada biz

Sovyet Cumhuriyeti'mizde.

Burada yaşanabilir

ve çalışılabilir dostlar gibi.

Acı da olsa

böyleleri üstüne

şir yazılabilir—

ama ona gereksinim

sürükleyici de değil.

Peki, zamanı şimdi:

alacakaranlıkta

tutuşan

kendi patlaması gümüşüğünün

Yalnız

milis değil

seni arkandan izleyen.

görmeye alışıldı

burda Tverbulvarı'nda.

Bırak böylece bana

seni yerleştirmeyi

yeniden kürsüye.

Zorundaydım üstelik

çoktan yaşama burda

bir yontuya—

dolduracak

tıka basa onu

ve pallatacaktım dinamitle!

Kin duyuyorum

her çeşit ölü etine;

ama tapıyorum

yaşam olan her şeye!

1924

KENT

Bir Paris

kışlalarla dolu

ve hukukçularla,

öbürünün

ne kışlaları var, ne de Herriot'u.

Bu öbüründe

gözlerim

turist yolculuğuna çıkıyor,

bir Paris

kirli ve kül rengi.

Duvarlarda söz veriyorlar:

«Un verre de Koto

donne de l'energie.»

Kim istiyor

beni davet etmeyi

aşk şarabına bu yaşam esriği?

Belki

eleştiriciler

biliyor yanıtı.

Belki en iyisi

dinlemek

onları.

Yol arkadaşı, diyor onlar.

Ben kimin yol arkadaşımı!

Şurada bir çam kozalığı

koşmadı.

yanyana henüz.

Önceki gibi

sırtımı kabartıyorum

koşum takımında

önde

şiiirin ekipajı—

yalnız

sürüklüyorum

acıyı da,

sevinci de.

ve bütün başka türlü

insan yükünü.

Can sıkıcı

imanı gevremesi burda insanın

yapayalnız—

bir ozan

istemez

çok—

yalnız zaman

ivedilenir

doğurmak için

hafif ayaklı

medreseciler.

Gideceğiz

yanyana

köy yollarının tozunda.

İstedigimi

çok

değil:

Üzücü—

görmek istiyorum

atan adımı

koşu arkadaşının

benim!

«Je suis un chameau»

afişte öyle yazıyor

harflerle gözüküyor

birçok mahallelerde.

Büsbütün doğru

«Je suis»

demek

«benim»

ve «chameau»—

«ben bir deveyim.»

Eğilin,

leylak rengi bulut,

ve sula beni

ve Paris

lamba direkleri

çiçek

açıyor sanki

sıra sıra

Champs-Elysées boyunca.

Yalazlar içinde her şey,

karanlık bile tutuşuyor

ve yaşa boğulmuş tozlar kaldırımlarda.

Otomobiller dolaşıp duruyor

içinde

ateşlerin

bokböcekleri gibi yığın yığın.

Su yanar,

toprak yanar,

asfalt

yanar

tutuşan akşamla,

çoğalır sokak fenerleri

birdenbire

sanki

toplanmış onlar

çarpım çizelgesinde.

Bu alan daha güzel

binlerce kadından

finolu.

Her kent

sevinmeli

böyle bir alanla

Olsaydım

Vendôme direği

direnecektim

evleninem için

Concorde Alanı'yla.

1924

TATIANA YAKOVLEVA'YA MEKTUP

Ağız öpüşlerinde

ya da el,

bedenlerin sarsıntısında

bana yakın

tutuşacak

aynı kızıl

yangın

yalazlanan

benim

cumhuriyetimde.

Bu Parisli aşk

hiç uymuyor bana:

Al bir dişi köpek,

süsle onu ipeklerle,

uykuya dalarım

dedikten sonra—

yay yere!—

hayvanca isteğin

hayvanlarına.

Yalnız sen

aynı uzunlukta benim gibi,

gel otur yanıma

alın alına,

bu önemli

akşam konusunda

konuşmak istiyorum biraz

bir insan gibi

bir başkasının.

Saat beşti,

gün sona erdi,

sustu bir derin insan ormanı

sonra,

halkla dolu bu kent

ölüp yok oldu.

duyuyorum çığlığını

yalnız

Barcelona Ekspresi'nin.

Bu kara gökte

oynar şimşekler

sağırlatıcı

göksel

tiyatro kavgası—

değil gökgürlemesi

söz konusu

olan.

Karasevda

bir dağı göçüren.

İnanmıyorum

ilk özdeğine saçmaların,

korkma

titreyen sinirlerimden—

söz veriyorum engelleyip

evcilleştireceğime

duyuları bana miras kalan

soylu atalarımın,

Kabuklar gibi

düşecek acılar kızamığı,

yalnız sevinç

sonsuz kalacak,

uzun zaman

yardım edecek konuşmaya

aşkımız üstüne şiirimdeki.

Karasevdalılar,

karılar,

gözyaşları,

cehenneme böylesi büyüler!—

Gözkapakları şişer
Gogol kitaplarındaki büyü gibi.
kendi hesabıma değil
ben
karasevda'yım
adına Sovyet Rusya'nın.
Gördüm
veremliyi
ah edip yaladığını
delik deşik insanları
kolları yamalı.
Ama
biz değiliz sorumlusu
yüz milyonun yaşamından
yoksulluk içinde.
Girişiyoruz
yardıma
elimizden geldiğince—
ama kamburlar var
sporla düzelmeyen—
gereği var
senin gibisine vatanımda,
orda çok değil
uzun ayaklı türümüz.
Gitmiş olan sen
kar fırtınaları altında
ve tifüs
bu bacaklarla
çok kez,
okşanmaya
izin verilmeyecek
petrol para babalarınca
gece salonlarında.
Bırak bu düşünceyi.
Gözlerin ateşli
ve yay kaşların çizgileşiyor.

Gel buraya,
burada kocaman
beceriksiz ellerim
uzanıyor sana.
İstemiyor musun?
Öyleyse bu kentte kışla—
ortak hesabımıza
katılacak bu hakaret.
Bir gün
gelirim gene
ve alırım
seni yalnız
ya da Paris'i seninle.

1928

BOĞAZ DOLUSU

Sayın arkadaşlar
gelecek yüzyıllarını
Kökünü kazıdığınız zaman
günün
taşlaşan bokunu
ve açıklıyor geciken karanlığını çağımızın,
gelirsiniz
belki de
beni sormaya.
Ve belki gelir
bir yazın uzmanı
bilgi duvarlarının ardına gizlenmiş
bir yığın sorulara karşı

demek, elbette var böyle biri

yücelten bütün sıcaklığıyla,
bir numaralı düşmanıydı kaynamamış suyun.
Profesör

çıkarmak istiyor bisiklet gözlüğünü!
Benim içinse

o zaman

yanıt verebilirim.

Boşalttım süprüntäleri

ve taşıdım yanımda suyu

seferber olunca

devrimle,

ve hemen cepheye koştum

Teyze Şiir'in çekici dikiminden.

Bir bahçe yaptım görkemli,

tatlıca,

suluca

nemli

ve düz—

kendi kovamla suladık onu,

ah nasıl da ısıldıyor çimlerim!

Biri akıtıyor şarkıyı testiden

başka biri doldurup ağzını şiire püskürüyor—

Mitreykin gibi, alnı perçemli

ve Kudreyko, saçları ortadan ayırık—

Yoksa karantina sefalet için, hayır—

duyuluyor duvardan mandolin sesleri:

«Tara-ti, tara-tam, tara-ti,

tara-tey....»

Biraz onur

böyle güller arasında

bir anıt gibi dikilince

şiirlerim

alana

veremlilerin öksürdüğü

orospular, pezevenkler ve frengililer

arasında.

Ben de

aldım agitpropen'i

boğazıma,

ben de

romanslar

üretip

güzelliği işleyecektim

armağan edilen

Ama ben

kendimi sargıladım

ve çiğnedim

boğazımı

kendi şarkımın.

Arkadaşlar, gelecek kuşakların, dinleyin—

burada konuşuyor

provokatör

kendisi hoparlör

lirik çalkantısı musluğunun

kapanması gibi.

Yürüyorum şiir albümü üstünden yavaş yavaş,

Bir canlının konuştuğu gibi konuşuyorum,

yaşam dolu başka bir insanla.

Size geleceğim

uzak komünist bir zamanda,

şiir atlısı gibi değil,

tümünden Yeseninici.

Şiirim ulaşacak size

yüzyılların üstünden

ve başı üstünden

ozanların ve hükümetlerin.

Şiirim ulaşacak size

ama değil ozansı başıboşlukla—

değil bir ok gibi

lirin aşk sertliğinin,

ve değil küflenmiş bir beş kopek

para babalarına

ya da sönen yıldızların ışığı gibi.

Şiirim

bin güçlkle çukura atılacak

yüzyıllar boyunca

ve ağır,

sert

ve temelli,

su borusu gibi

günümüzde,

çok eskiden buraya konmuş

Roma kölelerince.

Kitap tümseklerinde

şirler gömülü,

bulacaksınız birkaç çelik ısıltısı satırlar—

kaldır onları

saygı ve ululamayla

çukurdan

onlar eski

ama henüz korkutucu silahlar.

Sözcüklerim

alışmamış

okşamaya

ve pohpohlamaya,

ve fısıldamıyacağım

kancıksı sözlerle

birinin kulağına

saçları sırma bukleli kız.

Şirlerimi düzenledim

geçit törenindeki gibi

ve gidiyorum en önde

ve denetliyorum.

Kurşun ağırlığı dizelerim,

satırdan satıra

ölüme hazır

ya da ölmezlik onuruna.

Şirler taşlaştı,

bağırışlı bakışlar

agız ağıza şiirlerin sanları.

Bu

benim sevgili silahım,
hazır

savaş çağrısıyla başlar saldırmaya,
uyaklarla

çekilmiş keskin mızraklar gibi
duruyor canlılığımın atlıları

dimdik hazıröl.

Ve tüm bu bölükler

silahlıyım tepeden tırnağa
yirmi yıl

ilerlediğim gibi,
size bağışıyorum

gezegenin işçileri,
son sayfayı

sıcak elle.
İşçi sınıfına

düşman olan
yüzyılımızdan beri

düşman bana da.
Bu kırmızı bayrağa

çekildik yığınlarıyla
aç günlerin

ve yıprandık delicesine.
Marks'ın

her cildini
hatmettik

açar gibi
pancurları evde,

ama okumadan
anladık çarçabuk

hangi yanı tuttuğumuzu
ve kim olduğunu dostlarımızın.

Hegel değildi

öğreten bize
diyalektiğimizi.
Düştü baygınca
şiiirimize
burjuvalar
kaçınca
kurşun yağmurumuzdan
tıpkı
bir zamanlar
kaçtığımız gibi onlardan.
Bırak onur
avutulmayan bir dul gibi
sürüklene ilerlesin
adı çıkmış dehalar
tatsız tören alaylarıyla—
adsız bir insan gibi
ölecek şiirim,
bir er gibi.
burçları önünde düşmanın!
Vız gelir bana
yapışkan mermercilik!
Bölüşeceğiz onuru—
biz özdeş türdeniz—
ve bizim
ortak anıtımız olacak
çarpışa çarpışa
pişen
toplumculuk.
Gelecek kuşaklar,
atılınız bir satıra sözlükteki:
Lethe ırmağından
avlayacaksınız
kalan sözcükleri
«kuşatma»,
«verem»,

«orospuluk» gibi.
Sizin için
sağlıklı
ve canlı olanlar
ozan
yaladı
tbc-tükürük hokkasını
afişlerin ağır diliyle.
Yıllarımın kuyruğuyla
benzedim
ilk zamanların devlerine
taşıl kuyruklu.
Arkadaş Yaşam,
bırakın çiğneyelim
kalanlarımı beş yıllık planın
büyük adımlarla.
Bütün şiirlere karşın
tamtakır, meteliksizim,
ve çare yok
yeni baştan döşemeye.
Bundan başka
yeni yıkanmış gömleğe
gereğim var açıkcası
zirdelilik değil.
Tırmanınca
ışıklı bir geleceğin
Merkez Denetim Kurulu'na
şiir
düzmecilerinin
yığını üstünden
kaldıracağım
kartı gibi Bolşevik Partisi'nin
bütün yüz cildini
Seçme Yazılar'ımın
parti yanlısı.

Aralık 1929 - Ocak 1930

BİTİRİLMEMİŞ ŞİİRLER

I

Seviyor? Sevmiyor? Ellerimi çevirip
atıyorum

duran parmaklarımı
bir mayıs günû yolar gibi

papatya yaprağını
çiçek tacıyla dilek dilemek için
traşım, saçlarım kır saçlarımı açıklasın
Yılların gümüşü çınlasın, bırak

satırlarla
utanmaz duyarsızlık artık gelmeyecek
bana, umut ediyor, inanıyorum.

II

Saat şimdi bir

ve sen yatmaya gittin

Ya da belki

buna benzer bir şey

İvedim yok benim

bir neden de yok

seni uyandırmaya

rahatsız etmeye

yıldırımla

III

Uykuda kayıp gidiyor deniz

Arkaya doğru çekip gidiyor deniz

(...)

IV

Saat şimdi bir ve sen yatmaya gittin
İşte gümüş aklığı Samanyolu'nun geceyle
İvedim yok benim bir neden de yok
seni uyandırıp rahatsız etmeye yıldırımla
dendiği gibi sonuna kadar oynandı şimdi
aşk gemisi parçalandı günün oltasıyla
Kurtulduk ikimiz de en sonunda
neye yarar hesap tutmak yeni baştan .
günahları üzgüleri kavgaları
Bak öyle susuk yeryüzünde
Gök yıldızlarla örtülü gecenin bağışları
şimdi zamanı sözü yöneltmenin
evrene, tarihe ve bütün yüzyıllara

V

Tanıyorum gücünü sözcüğün, gürlemesini
Yer yok sözcükler için kutlayacak
Tabutlar patlatılıp götürülecek buradan
dört meşe ayağıyla bütün
İnanılmayacak biçimde onarılır arasıra
sağlam sargılarıyla dörtlüla sözcükler
gürlüyor yüzyıllarca yürüyüş başlayıncaya değin
yalamak için şiirin nasırlı yumruklarını
Tanıyorum gücünü sözcüğün Kıvrır zıvır görülen
Bir çiçek yaprağı düştü dans eden topuklarına.
Ama insan ruhu dudakları ayaklarıyla

1928 - 1930

AÇIKLAMALAR ve YORUMLAR

Pantolonlu Bulut

Şiir, yapının 1918 tarihli ikinci baskısından alınmıştır. Bu, 1915'te sansürlü olarak çıkan ilk baskısına uymuyor. Ama aralarındaki ayrımlar önemli ve kesin bir özellik taşımaz. II. bölümün sonlarına doğru:

görülmemiş dar görüşlü tüm insanlarca
yürüyüşe geçecekler bindokuzyüzonaltıda
süslü dikenli tacıyla devrimlerin.

1915 baskısında yukarıya aldığımız dizeler şiirden çıkarılmıştı. Ama özgün metinde bindokuzyüzonaltı yok. Bunun yerine birkaç yıl var. Mayakovski birkaç yıl'ı 1917'yle değiştirmemiş. Gelecekçilik üzerine önceden kestirmelerini etkilememek isteyişine verilebilir.

...Gıconda sen

çalışmak zorunda olan...

Gerçekten Mona Lisa, 1911'de Louvre Müzesi'nden çalınmıştı. Yanlış olarak hırsızlıkla suçlandırılanlardan biri ve Rus gelecekçilerinin Fransız meslekdaşı G. Apollinaire'di.

Golgotalarını salonların...

Golgota, Kudüs'te İsa'nın haça gerildiği yer. Ama bununla Mayakovski, gelecekçilerin 1913-1914 gezini amaçlar

Bölüm pörçük acılı gözüyle Burlyuk... —Burlyuk'un bir gözü yoktu, takma gözlüydü.

«van Houten çikolatası içiniz!» - Burada Maya-

kovski, o zaman gazetelerde yazılan bir olayı amaçlıyor. van Houten firması, yargılının yakınlarına önemli bir para ödeyeceği için, bir ölüm yangılısı giyotinden bu sloganı bağıracağına söz vermişti.

General Gallifet - 1871 Paris Komünü yanlılarını susturan komutanlardan biri.

Mamay... oturuyor ağırca kente karşı arkaüstü - Söylentiye göre Tatarlar yengilerini, yenilenlerin bedenleri üstüne konulan tahtalara oturarak kutlarmış. Altınordu Hakanı Mamay değil, Cengiz Han'ın generali Rus ordusunu Kalka Irmağı'nda yendikten sonra (1223) böyle yapmış.

Azef - XX. yüzyılın başında ünlü, iki yanlı çarşıt (espiyon).

Presniya Sokakı - Mayakovski'nin Moskova'da anası ve kızkardeşleriyle birlikte oturmuş olduğu sokak.

Tiana - İgor Severyani'nin şiirindeki aynı adlı kadın.

Kika-poo - O zaman çok yaygın bir çeşit dans.

Omurga Flütü

Omurga Flütü, Mayakovski'nin 1915 yazında Lili Brik'le karşılaşmasından sonra yazmış olduğu ilk uzun sevi şiiri. 1916'da kitap olarak OMB (Osip Maksimoviç Brik) simgesiyle yayımlandı.

1972'den beri Mayakovski'yle ilgilenen İsveçli Bengt Jangfeldt, telefonla Lili Brik'i arar Moskova'da: «Tam bir saat konuştuk» diyor Jangfeldt. «Lili Brik, bir yığın ilginç şeyler anlattı bana. O arda benim için bilinmeyen: Mayakovski'nin kendini öldürmesinden sonra Stalin (1935)'e nasıl mektup yazdığını, bu mektubunda kitapçının bilerek Mayakovski'yi nasıl bilmemezlikten geldiğini, büyük ozanın yaşamını yalınlaştırıp kendini Mayakovski'nin yaşamöyküsünden nasıl silinip atıldığını...» Lili Brik o anda 80 yaşındaydı.»

Resmi dilde Mayakovski, «Büyük işçi ozanı ve şiirde toplumcu gerçekçiliğin kurucusu» olarak gös-

terilir. Mayakovski üzerine bütün gerçek bu değil. Hiç bir insan anasından doğar doğmaz devrimci olmaz! Yaşam koşulları, ozanın dünya görüşü, içinde yaşadığı ortam; toplumsal ilişkiler, yaralar, acılar, sanatçının yaşama; seviye bakışı bg. bütün bu saydığımız etkenler sanatçının oluşum ve gelişimini düzenler. Kocaman buz dağları, nasıl ufacık kar taneceklerini içeriyorsa; sanatçı da yaşam boyunca çeşitli duygulanmalarının, eylemlerinin bileşimidir. Dili ne olursa olsun, her sanatçı evrensel olduğu gibi, yine her yanıyla sanatçıdır.

Sokolniki ve Strelka - Moskova'yla Petrograd'daki parklar. Mayakovski'yle Lili Brik oraya gezmeye giderlerdi.

Tutuştı yüzün... halda... - Burada, önünde Lili Brik'in oturmuş olduğu Türkmen halısı amaçlanıyor.

Chaim-Nachman Byalik (1873-1934) İbranice yazar ünlü bir Rus ozanı.

Kung Albert - 1914'te ülkesini Almanlara teslim eden Belçika kralı.

Rusya'ya

Şiire tarih konmadığı gibi, Mayakovski'nin sağlığında da yayımlanmadı. Yapıtlarının Rus baskısında 1916 tarihi konulmuşsa da, «Aralıkların yıkımları»-ndan 1917 Aralığı beliriyor. Mayakovski, kendisini kendi ülkesinde yabancı görür. Şiir 1917 aralığında yazılmışsa, yeni toplumda yazarların rolü üzerine Lunçarski'ye Mayakovski'nin çekişmelerinin bir yansıması olarak görülebilir.

Görülmemiş Bir Olay

Bir Rus mili 1067 m.

Bu Konuda

Gömülü kağıtların hışırtı dalgalarına - Burada, Mayakovski'nin Lili'den boşandığı sırada, ona göndermiş olduğu bütün mektup parçaları amaçlanıyor.

Kazbek - Kafkasya'da bir dağ.

Reading Hapishanesi Baladı - Oscar Wild'in ünlü bir şiirinin adı.

Lubyanka Geçidi, Vođopyanyi Sokağı - Bu sokaklarda Mayakovski ve Lili Brik oturuyorlardı.

Yıldönümü

Şiir, Aleksandr Puşkin'in 125'nci doğum günü (6 Haz. 1924)'nde yazılmış ve Tverbulvar'daki Puşkin heykelinin yanında oynanmıştır.

Serbesim şimdi ben aşktan ve plakattan - O sıralarda, Lili Brik'le aralarında çözülmeye başlayan ilişkiyi demek istiyor.

Parquet - Tiyatroda ön bölüm.

Nebukadnessar - Nabuchodonosar II, ünlü Babil Kralı (İÖ-605-562). Karkamış uthusuyla Mısırlıları yendi (605), Kudüs'ü aldı (587). Suriye ve Filistin'e egemen olup Yahudi Krallığına son verdi.

•Koopsock• - Şeker Şirketi Kooperatifi. Reklamı yangın kırmızısı ışınlarla çevrili şeker yığınıyla gösteriliyordu.

•Kırmızı ve Beyaz Yıldız Hattı• - İngilizce •Red White Star Line• buharlı gemileri Atlantikte seyrüsefere çıkarıyordu.

•Onegin'in mektubu Tatiana'ya• - Puşkin'in romanındaki Yevgeni Onegin'i demek istiyor. Sonraki satırlar bu yapıttan bir bölüm, Olga, Tatiana'nın küçük kız kardeşi.

•Pencere altında bekleyiş• - Burada, Mayakovski'nin 1922-1923'te Lili Brik'ten boşanmasını demek istiyor. O sıralarda ozan, onun penceresinden içeri bakıyordu.

Semyon Nadson (1862-1887) - 1880 yıllarında çok ünlü ozanlardan biri. Şiirleri kötümserliğin izlerini taşır.

Nikolay Nekrasov (1821-1878) - Mayakovski, bu ozanı kendi yolunda sayar. Bu da, Nekrasov'un şiirlerinin •ilerici• olmasından ileri gelir.

Dorogoçenko, Rodov, Krillov, Geramisov - Çağının «proleter» ozanları.

Bezimeniski - «proleter» ozan.

Nikolay Aseyev (1889-1963) - Gelecekçi ozan.

LEF - Mayakovski'nin 1923-1925 yıllarında redaktörlüğünü yapmış olduğu dergi.

GUM - Moskova'da, Kızıl meydan'daki büyük mağaza.

Plyuskin - Gogol'ün Ölü Ruhlar'ından.

«Poltava» - Puşkin'in şiiri.

Gavrila Derzavin (1743-1816) - XVIII. yüzyıl büyük Rus ozanı.

Afrikanlı - Puşkin'in dedeleri, Büyük Petro'nun yanında çalışan Habeşli İbrahim Hannibal demek isteniyor.

d'Anthes - Puşkin'in, 1836 duello kıyıcısı.

«Bir saygılımin kölesi... bir kurşunla delik deşik...» - Michil Lermontov'un «Bir Ozanın Ölümü» şiirinin giriş satırı, Puşkin'in duellosuna göre yazılan.

Kent

1924 sonyazında Paris'te yazılmıştır.

Eduard Herriot (1872-1957) - O zaman Fransız Hükümeti'nin meclis başkanı ve dışişleri bakanı.

Un verre de Koto donne l'energie - Bir bardak Koto gücü verir.

«Yol arkadaşı» - Sovyet toplumuyla uyuşan meslekdaşları, komünistleri değil; proleter yazarlar «yol arkadaşı» diye adlandırdılar. Mayakovski kendisini gerçek bir Sovyet ozanı gördüğü için «yol arkadaşı» deyimini onaylamadı.

Tatiana Yakovleva'ya Mektup

Kasım 1928'de Paris'te yazılmıştır. Mayakovski Rus göçmeni Tatiana Yakovleva (d. 1906)'ya 25 Ekim'de karşılaştı. Mayakovski'nin Rusya'ya dönüşüne (2 Aralık) kadar her gün görüştüler.

Boğaz Dolusu

Aralık 1929-Ocak 1930'da yazılmıştır. Şiir, daha

uzun bir şiir için giriş (prolog) olarak düşünülmüştür.

Mitreykin ve Kudreyko - Genç ozanlar. Mitreykin'in yapısalcı ozanlara yakın bir eğilimi vardı.

«Tara-ti, tara-taam»... -Yapısalcı ozan İlya Selvinski'nin bir şiirinden. Yapısalcılarla Mayakovski arasındaki ilişki iyi değildi.

«Yeseninci» - Ozan Sergey Yesenin (1895-1925)'i amaçlar. Onun kırsal (köye değgin) şiirlerini Mayakovski sahte olarak kabullenir.

Bitirilmemiş Şiirler

Lili Brik'e göre bu parçalar, Boğaz Dolusu için lirik «prolog» olarak düşünülmüştür. Bu parçalar kimi amaçlıyor belli değil. Belki de Tatiana Yakovleva ya da Mayakovski'nin son aşkı Veronika Polonskaya.

KAYNAKÇA

BREJTHOLTZ, Lennart; Epoker och diktare, Uppsala 1983

ENCYCLOPÉDIE, alphabetique (Omnis); Mayakovski, Paris 1977.

ERGÜVEN, Abdullah Rıza; Nazım Hikmet, Yaşamı, Sanatı, Şiiri. Stockholm, 1985.

HARDIN, Gunnar;

JANGFELDT, Beng; Mayakovski, Jag! Macaristan 1985.

İNAL, Tuğrul; Türk Dili dergisi, Gelecekçilik, Ank. 1981

JANGFELDT, Beng; Författarnas Litteratur Historia, Notiser om V. Mayakovski, Malmö 1982.

LITTERATURHANDBOKEN; Mayakovski, Boras (İsveç) 1984.

TIMUÇİN, Afşar; Nazım Hikmet'in Şiiri, İst. 1978.

NAZIM HİKMET; Yeni Şiirler, Dost Y. Ank. 1986; Şu 1941 Yılında, Evren Y. İst. 1965; Kerem Gibi, Ortam Y. İst. 1978.

ZETTERHOLM, Tore; Levande Litteratur, Revolutionens Poesi, İspanya 1981.

İÇİNDEKİLER

Vladimir Mayakovski	5
Vladimir Mayakovski ve Nazım Hikmet ...	20
Ama Elinizden Gelecek mi	28
Ama Bununla Birlikte	29
Züppenin Gömleği	30
Pantolonlu Bulut	31
Omurga Flütü	57
Rusya'ya	68
Görülmemiş Bir Olay	70
Bu Konuda	74
Reading Hapishanesi Baladı	77
Yıldönümü	79
Kent	89
Tatiana Yakovleva'ya Mektup	93
Boğaz Dolusu	96
Bitirilmemiş Şiirler	103
Açıklamalar ve Yorumlar	105
Kaynakça	110

GERÇEK SANAT YAYINLARI ŞİİR DİZİSİ

- Hasan İzzettin Dinamo
Nazım'dan Meltemler/Şiir
- Zihni T. Anadolu
Ağlama Duvarı/Şiir
- Abdullah Rıza Ergüven
Anamız Ağlamış Bizim/Şiir
Milyonlar Kalkacak Ayaga/Şiir
- Kemal Bayram
Mihrican/Şiir
- Güngör Gençay
Vurgunsuz Sabahlara Uyanmak/Şiir
Barut Yüklü Yıldızlar/Şiir
Annem Beni Yetiştirdi/Şiir
- Tamer Abuşoğlu
Çiçeğe Durdu Yedi İklimi Taşıyan Tohum/Şiir
- Cafer Yıldırım
Türküler Kimin İçin/Şiir
- Müştak Erenus
Sermaye Destanı/Şiir
Desenler: Turhan Selçuk
- Tacim Çiçek
Tırpandır Elleriniz Acıya/Şiir
- Ruşen Hakkı
Canevimden/Şiir
- Haydar Eroğlu
Ağlar mısın, Güler misin/şiir
Selam Olsun/şiir
- İbrahim Eroğlu
Sevgimi Siper Yaptım Gül-Kıyımlarına/şiir
- Kâmil Aydemir
Yangın Yürekli/Şiir
- Süleyman Şahin Tar
Onlar/Şiir
- Ulus Fatih Demirci
Hector'un Ölümü/şiir

— Ayrıntılı bilgi için yazışma adresi:

Posta Kutusu : 935

80020 Karaköy - İstanbul

Çeviri ve İnceleme

Abdullah Rıza Ergüven

MAJAKOVSKI BEN

Edebiyatın çeşitli yazın türlerinde imzasını gördüğümüz şair-yazar Abdullah Rıza Ergüven, bu kez ünlü şair Mayakovski'nin "Ben" adlı kitabından yaptığı seçmelerin çevirisiyle çıkıyor karşımıza. Kitabın başındaki Mayakovski incelemesi (Mayakovski-Nazım karşılaştırması) ayrı bir nitel değer taşıyor. Çünkü yabancı ülkelerde karşılaştırmalı inceleme ve araştırmalar doğruyu bulmada kaçınılmaz olurken ülkemizde karşılaştırmalı araştırma ve incelemelere el atılmamış gibidir. Bilindiği gibi Mayakovski, Nazım Hikmet'te olduğunca çeşitli Türk ve Sovyet şairlerini etkisi altına almış bir yazardır. Sovyet Edebiyatında vazgeçilmez bir yeri vardır. Yayınevimiz, Edebiyatımızda yeterince ele alınmayan bu büyük şairi Abdullah Rıza Ergüven'in kalemiyle biraz daha çok soluklandırmaktan onur duymaktadır.

GERÇEK SANAT
YAYINLARI